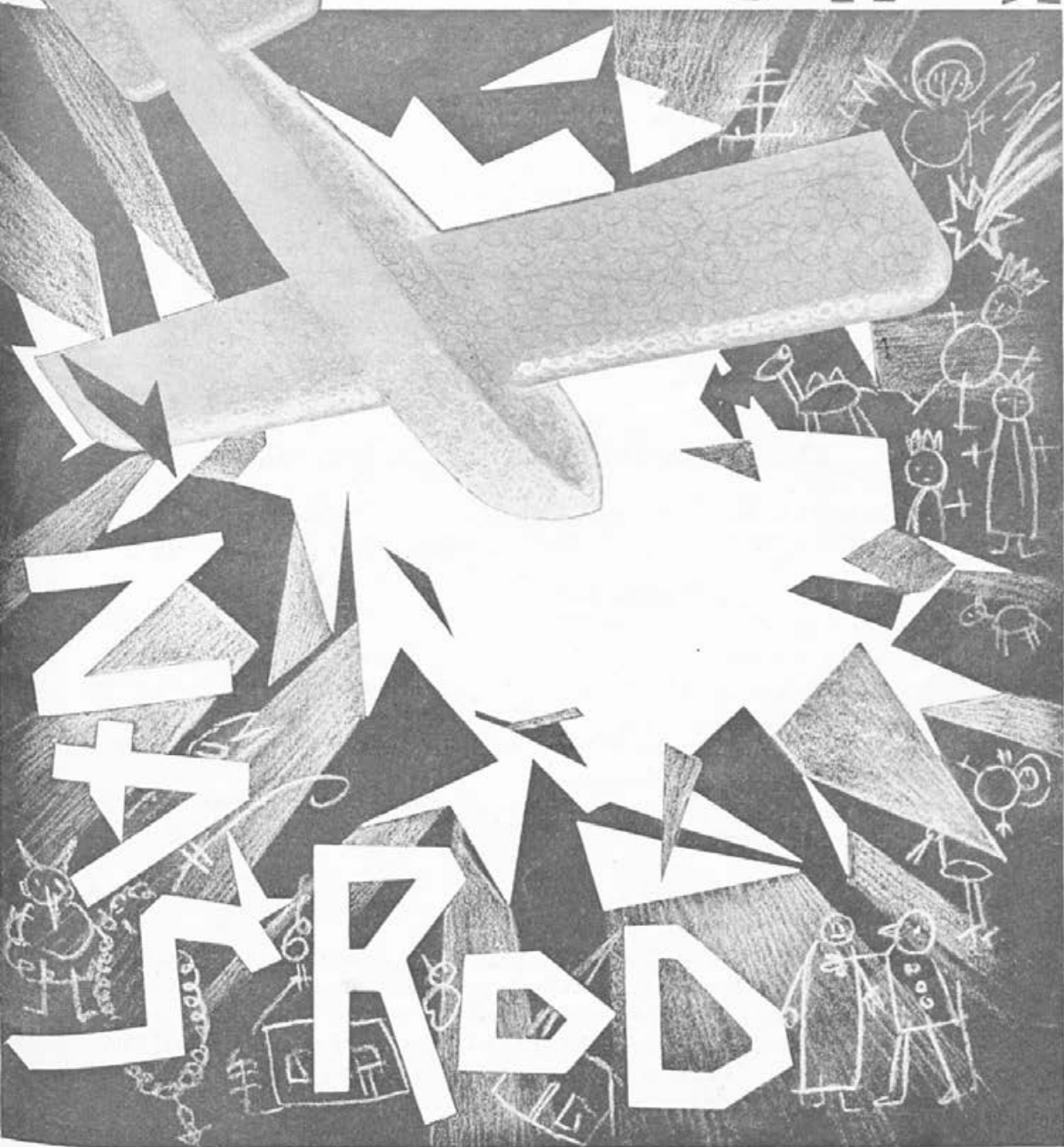

ŠT. 4.

Vsebina 4. številke:

O. Župančič: Kaj pravi ptica... — Lojze Zupanc: Kako je mlinar ukanil vraga. — A. Kosi: Zakaj ima svečan najmanj dni. — Hudaes Oskar: Triglavov polet. (Nadaljevanje.) — Fr Milčinski: Butale in Butalci. (Ilustriral Bambič.) — D. Vargazon: Sveti trije kralji. — Kako so praznovali božič drugod. — A. Kosi: Pregovori, izreki in pametnice. — Po Rohenbergu: Zimski gostje. — Muk. — Mica Kepa: Vrabec. — L.: Kako sta naredila gozdarjev Tonček in Metka koledarček. — R.: Prigode gospodične Prošnje (Ilustriral O. Gaspari.) — Až.: Stroški svetovne vojne. — Cicibanov rod: Živžav. — Alojzij Hudaes: V novem letu domov. — A. Pirjevec: Nasredin in njegov osel. (Ilustriral H. Smrekar.) — Ernest Tiran: Dan po Miklavžu — Prispevki otrok.

Naslovno stran narisal St. Cuderman.

Rešitve ugank iz 3. številke.

Mozaik: Kos, dete, orač, urar, zlato, apno, skala, mrva, moka, led, Dora, paž, brke, igla, mleko, Elza, seno, Ema, Tomsk, Sara, mlaka, Goljat, lice, Sisak.

Od b—c: Kdor za smolo prime, se osmoli.

Od d—e: Stara navada — železna srajca.

Uganka: Knjiga.

Računska uganka: Fotografski aparat stane 105 Din, knjiga pa 5 Din.

Križanka: vodoravno: seme, kolo, lir., oče, Mara, šeka; navpično: Ela, mir, era, koš, oče, lek.

Opomba: Rešitev je uredništvo prejelo toliko, da zaradi prostora ne more objaviti imen.

„Naš rod“ izhaja osemkrat med šolskim letom in ga prejema naročniki „Mladinske matice“, ki plačajo letno naročnino za list in publikacije „Mladinske matice“ Din 22*50, v 9 mesečnih obrokih po Din 2*50.

List izdaja „Udruženje jugoslov. učiteljstva“ v Ljubljani, zanj odgovarja Andrej Skulj.

Glavni in odgovorni urednik: Josip Ribičič.

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica šte. 6.

Kaj pravi ptica v zraku, kaj?
" Na nebu ni nikjer prepaj! "
Dejala sta mi val in brod!
" Nitice ne vpreša nes, odkov! "
Zapel je v meni tujen glas:
" Jaka ne hodiš k svojim v ves?
Ne sme beseda kar naprej
svobodna preko vseh ti mej?
Saj koder povor neš je znan,
povor tošma je liciban... "
Po nesizemlji se odrem,
zrozim se in oči zaprem...

Oton Jupaniti
Oton Jupaniti

Kako je mlinar ukanil vraga...

(Belokranjska narodna.)

am doli za Gorjanci izvira izpod visoke, strme skale mala rečica — Krupa. Pod to skalo si je mlinar Mohal postavil tik pod jezom mlin. Krupa je gonila in vrtela težke mlinske kamne. Kamni so drobili zlato pšenico in rumeno debelačo v belo in koruzno moko.

Anti je bil lahko vesel stari mlinar. Voda je garala, on pa si je žvižgal in popeval ter rožljajal s srebrnimi penezi...

Bila je temna, gluha noč. Od Gorjancev do Kleka je bila nad Belo Krajino poveznjena gosta tema, kakor da bi s sajami namazal nebesni svod. —

V tisti noči je potrkalo na debelih, hrastovih dverih v mlinu. Zadržal se je mlinar Mohal; nočnih obiskov ni bil vajen. Vseeno je vzel trsko iz čelešnika, stopil pred dveri ter zavpil:

»Kdo si, božja te dekla vzela!...«

Pred dvermi pa je samo nekaj nerazločno zamomljalo.

Ne mislite, da je bil mlinar plašljivec. O, ne! Saj je nosil stari Mohal že nekaj desetletij na hrbtu.

»Če je tudi volkodlak; med kamni ga zdrobim!« si je mislil in odprl dveri nastezaj. Pričeno je med dvermi in koj na to vzrastlo pod strop.

»Huuu... mlinar, žejen sem. Piti mi daj!« se je razkrečil ponočni gost za javorjevo mizo, tako da je razpelo v kotu kazal hrbet.

Mohal je bil dobra, krščanska duša. Pa je pred neznanca postavil poln barile. Čudni gost je nastavil nosec med zobe in vlekel vino iz barilca, da je pljusnilo v njem, ko ga je odložil...

»E, he, he, vseeno si dober, Mohal, saj si mi piti dal. Ampak zatožen si, da daješ prepoštene mere. Še posevkov si ne privoščiš!« je z globokim basom brundalo izza mize.

»Hm, kaj bi, ko mi srenja sama rada dá in dosti dá!«

»Ne bom se kosal s teboj! Zaukazano mi je, da ti malenco' zdrobim!« je gost prežeče vprl vanj zelene oči.

»Hm...!« se je namrdnil mlinar.

»Do svita, ko petelini zapojo, ti Krupo zamašim!« je še zatulil čudni gost in zdrvel kar skozi okno v črno noč.

»Bogme, sam vrag je to!« je strahoma izdaval stari Mohal. Še trikrat je zatulilo okroginkrog, potem pa se je razgubilo v leščevju nad strmo skalo.

»E, e, e, krošnjariti bom moral na sive dni!« je brundal predse stari mlinar in silno mu je bilo žal, da je dal piti samemu vragu iz barilca.

»Zakaj ga raje nisem podkrepelil,« si je očital. »Hoj, do zore je še dolgo, zdaj šele na dvanajsto teče!« je godrnjal iz zazval soseda:

»Oj, kume, bale k meni!« —

... Vrag pa je hrumel v Gorjance. Odlomil je od vrha svete Gere tri ogromne skale. Z njimi je hotel zasuti izvirek Krupe in zdrobiti mlin poštenega Mohala. Z debelimi verigami si je oprtil kamne; kakor tri ogromne kocke so bili in tiščali vragu grbo k tlom. Težko sopeč je nesel vrag peklensko kazen po obronkih hribov.

Medtem pa sta Mohal in sosed čula. Mlinar je prinesel prigrizek in pijače ter čakal s kumom zore.

»Ná, na božjo luknjo vleci... iz nosca ga je vrag!« je ponudil barile sosedu in zavrgel noseč.

Ko se je čas nagibal k jutru, se je Mohal pripognil čez prag. Napenjal je oči po zarji...

»Ne boš me useknill!« je jezno stisnil čez zobe, udaril nekajkrat s ploskimi rokami po stegnih, ob brgeše in zakikirikal.

Po vsej soseski so zapeli petelini...

Na Peščenku pa je tisti čas zaropotalo; trikrat je odjeknilo po vsej Beli Krajini.

Vrag je mislil, da petelini zoro budé. Odpadla mu je peklenska moč, spustil je kamne in odtulil cvret se v dno pekla...

Še danes leže na vrhu Peščenka trije ogromni kamni. V vrsti, kakor so odpadle vragu, leže tri kamenite kocke druga za drugo; na njih so vrezani odtisi verig. Kdor ne verjame, naj gre pogledat. Tudi v mlinu, na Krupi pobarajte, kjer je še danes mlinar, Mohalov potomec.

Toda za Boga! Ne pravite mu, da sem vam jaz povedal o mlinu, Krupi in o vragu! Stari čača Hlupar se ne dá rad med zobe...

Zapisal Lojze Zupanc.

Zakaj ima svečan najmanj dni.

Srbska narodna.

Bilo je rano spomladi, meseca sušca, ko je gnala neka žena svoje koštrune na pašo. Ko živalce nekoliko časa mulijo travico, ki je baš priklila iz zemlje, se privleče naenkrat gost oblak in začelo je snežiti. Žena začudeno gleda snežinke, potem pa se začne s sušca norčevati in ga zasmehovati, rekoč: »Glej ga, glej, sušca! Rad bi snežil, pa ne more.«

Ko sušec vidi, da ga žena zasmehuje, se napoti k svojemu prijatelju in sosedu svečanu ter ga prosi, naj mu posodi par dni.

Svečan je bil dober sosed, pa sušču usliši prošnjo.

Od tiste dobe ima svečan najmanj dni v letu in v mesecu marcu še večasih tudi sneži, četudi sneg nikoli dolgo ne leži.

Zapisal A. Kosi.

Triglavov polet.

(Nadaljevanje.)

V resnici je stricu, Ahmedu in Kingu že zmanjkovalo municije. Še hujše je bilo to, da so se Arabci priplazili v razvaline, odkoder so srdito streljali na oblegance. Stricu je ena krogel občutno obdrgnila kožo na glavi. Kri se mu je razlila po vsem obrazu.

Dečka sta med tem priplezala na letalovo krilo. Izprožila sta prvo raketo in kmalu za tem še drugo. Kakor dve ognjeni kači sta siknili pod nebo, ga jasno razsvetlili in se s treskom razleteli. Učinek je bil velikanski. Arabci so na mah prestali s streljanjem. V naslednjem trenutku so blazni strahu drveli preko pustinje. Ludvik se je smejal na vse grlo:

»Ali si jih videl? To sva jim dala popra! Le čakajte... Živijo...!«

Jožek pa se je drl: »Dajmo jih!« in pošiljal za bežečimi jezdec raketo za raketo. Bliskalo in treskalo je kakor na sodnji dan. Šamarji so gotovo mislili, da jim je sam vrag za petami. Njihovi konji so se komaj dotikali tal, tako so dirjali. Druga za drugo so frčale rakete še dolgo za tem, ko so jezdec izginili z vidika.

»Zdaj je pa že dovolj.« se je zaslísal veseli stričev glas. »Pametna sta za nas vse tri. Junaka sta, da malo takih!«

Ponosna na svoje junaštvo sta zlezla dečka zopet v kabino, kamor so prispeli še ostali trije. Stričeva rana ni bila posebno huda, a glavo si je le moral obvezati. Ahmed se je vsakokrat na glas zasmel, kadar se je spomnil bežečih Arabcev. Mirni Anglež je samo kimal in zatrjeval svojo naklonjenost do obeh dečkov. Ker sta tako pogumna, je dejal, da ju v Indiji povede v džunglo na lov. Samo da tigrov ne bodo lovili z raketami, temveč s puškami. Opogumljena po tej zmagi sta dečka obljubila, da bosta tudi na džungelskem lovu pokazala svoje junaštvo.

Zadovoljni, da so odnesli zdravo kožo, so v veselem razpoloženju prebili ostali del noči. Spat je šel samo Ahmed, ki je moral naslednje jutro pilotirati.

Ko je prvi svit zardel na razvalinah starodavne El Hatre, je velel stric: »Naprej, v Benares!«

Zlato solnce je s prvimi žarki poljubilo okna njihove kabine tisoč metrov visoko nad vadijem Tartarjem...

IV. Ob sveči reki.

Dne 20. julija je po 5000 km dolgi zračni poti čez Perzijo, gorati Beludžistan in Indijsko puščavo, po trudapolni, dva in pol dni trajajoči vožnji, krožil »Triglav« nad svetim Benaresom. Veliko so morali med potjo prestati. Najhujša jim je predla nad Beludžistanom. Vso noč je divjala nevihta in nihče ni zatisnil očesa. Oddehnili so se šele, ko se je stricu posrečilo spraviti aeroplan v višino 2000 m, kjer je ozračje bilo nekoliko mirnejše. V jutro tretjega dne je solnce razpršilo vse pogubonosne megle in so tako v najlepšem vremenu zapluli nad Benaresom, kopajočem se v morju solnčne luči pod njimi.

V lepem loku se razprostirajo benareške ulice ob svetem Gangesu. Mesto je prava mešanica templjev, mošej, kapel in palač. Mnogo poslopij, posebno ob Gangesu, je že v razsulu. Na obrežju padajo v reko velike, 80 do 100 stopenj broječe stopnice. King je pravil, da igra Benares v verskem življenju Indijcev isto vlogo, kakor Meka pri mohamedancih ali Jeruzalem pri kristjanih.

Po pristanku so najprej prijavili svoj prihod političnim in vojaškim oblastim ter se takoj podali v mesto. Naši znanci, razen Kinga, se niso mogli vsemu načuditi. Nešteto ljudi je vrelo po mestnih ulicah. Iz tega vrvenja je bilo videti, da sta se tu našla dva svetova: vzhod in zapad. Zapad s svojimi avtomobili, motocikli, električno, evropsko obleko, evropskimi poslopji, in vzhod s svojimi pisanimi oblačili, palmami, južnim sadjem, zagorelimi lici, turbani, orientalsko živahnostjo, templji, mošejami, vitkimi minareti, sloni in opicami. Dan za dnem vrvita dva svetova po benareških ulicah, prelivata se drug v drugega, da bi se strnila v neločljivo celoto, a se ne moreta. Preveč daleč narazen sta, preveč sta si tuja. Dolgih stoletij bo še treba, da se bo dosegel ta cilj.

Templji in mošeje tvorijo v Benaresu posebno poglavje. Prvih je dva tisoč, drugih pa tri sto. V templjih je izraženo vse bogastvo indijske zemlje, vsa njena prenasičena rodovitnost. Milijoni in milijoni leže zakopani v njih mrzlem kamenju, blestečem zlatem in diamantnem okrasju. Naravnost preobloženi so z vsem bliščem. Bočijo se v drznih kupolah, ali silijo v nebo v obliki vitkih stolpov. Kljub temu, da jih je toliko, niso nikdar prazni in zapuščeni. Ljudje jih ves dan neprestano obiskujejo.

Tudi obrežje reke Ganges je ves dan oživljeno od pobožnih bramanskih vernikov. V Gangesovih vodah iščejo očiščenja svojih duš, zdravja svojim telesom, vanj mečejo svoje mrtvece.

»Pfuuj!« je vzkliknil Jožek, ko so počasi korakali ob obrežju, opazujoč neštete kopalce, »kako morejo uživati tako nagnusno vodo. Glej, kako poželjivo jo pijejo!«

»Tu,« je pojasnil King, »se ravno tako gode čudeži, kakor kje drugje; vera dela to. In če bramanci pijejo to nagnusno vodo, jo pijejo iz prepričanja, da jim pomaga očistiti duše in v borbi zoper bolezen. Ne dela voda čudežev, dela jih trdna volja in moč vere. Kaj zmore trdna volja, bomo imeli še dovolj prilike videti.«

Neprestano so prihajali k vodi ljudje. Na sprehodu so bili opazili, da so se prišli kopat najprej ljudje iz boljših slojev in šele pozneje revnejši. Lahko jih je bilo spoznati že po obleki in nastopu.

»Glejte, še pri kopanju se ločijo,« je nadaljeval Anglež. »Zgoraj plemstvo, spodaj najnižje plasti: pariji, najnesrečnejši ljudje pod solncem, ki niso deležni niti najmanjših človeških pravic. Indijec iz višjih plasti se parija niti dotakniti ne sme, ker se s tem 'omadežuje'. Dokler se te razmere popolnoma ne odpravijo, se Indijci nikdar ne bodo mogli osamosvojiti.«

Ludvikov vzklik je prekinil zgovornega Angleža:

»Glejte, kak čuden možakar sedi tam-le. Joj, kakšne nohte ima!«

Vsi so se ozrli v tisto smer. Tam je za zidom sedel mož, v visokem turbanu, nepremično zroč pred se. Bil je negiben kakor kip. Premikali so se samo prsti desnice, na kateri je visel molek, levico pa je držal navpično v zrak. Bila jo je sama kost in koža. Iz suhih prstov so štrleli ogromni, dva decimetra dolgi, zakrivljeni nohti.

»Aha, to je pa fakir,« je pojasnjeval stric.

»Kaj je to, fakir?« je vprašal Jožek.

»Fakirji so ljudje, ki si z zatajevanjem ali mučenjem telesa hočejo zagotoviti srečnejšo večnost. Ta, ki ga imamo pred seboj, drži že leta in leta roko kvišku, da se mu je že popolnoma posušila. To je potrpežljivost, kaj?«

Dečkoma to ni šlo v glavo. Ludvik je menil, da niti pet minut ne bi vzdržal tako. A še bolj sta se čudila, ko sta za naslednjim oglom ugledala fakirja, ležečega na deski, iz katere je gledalo najmanj dve sto žrebljev. Na teh žrebljih je ležal fakir tako zadovoljno, kakor bogataš na pernici. Kožo je imel tako utrjeno, da ga ni niti najmanj bodlo.

Pri obedu so našli nove znance. King je k njihovi mizi privedel dva gospoda. Prvi je bil neobičajno dolg in suh s kratko pipico v ustih. Vse to ga je označevalo za Angleža. Bil je v resnici glasgowski trgovec Ralph Morow. V Indiji se je mudil samo radi zabave. Drugi je bil majhen in čokat, širokega, skoraj mongolskega obraza. Predstavil se je kot odposlanec sovjetskega »Sojuza zolota« z imenom Aleksej Pavlovič Krjuhov, mudeč se radi uradnih poslov v Benaresu.

Oba nova došleca je zanimal polet naših znancev. Krjuhov je vprašal za nadaljnjo smer njihovega potovanja. Stric mu je omenil, da bo najbrže obiskal Malajsko in Sundsko otočje, odkoder bi poletel čez Tihi ocean v Ameriko.

»Zdi se mi,« je dejal Rus, »da se hočete izkazati na najnevarnejših progah. Ali ste res tako gotovi uspeha? Ali res nič ne dvomite, da vam letalo odpove?«

»Gospod,« ga je zavrnil stric nekoliko užaljen, »s svojim 'Triglavom' si upam leteti tudi čez Himalajo.«

»Oho!« Aleksej Pavlovič se je široko nasmejal. »To se vam je gotovo zareklo.«

»Ne, ni se mi zareklo. Dobro, pa poletimo čez Himalajo v Sibirijo. Videli bomo, kdo ima prav. Vabim vas s seboj. Če ste tudi imeli pogum, dvomiti v zanesljivost letala, mislim, da kljub temu ne boste zavrnilo mojega povabila.«

Krjuhov je bil nekoliko v zadregi. A se je kmalu odločil.

»Velja! Tu je moja roka. Toda šele čez teden dni, ker sem uradno za- držan. Prav tako?«

»Prav!« Stric je krepko stisnil ponujeno mu roko.

»Da vam te dni ne bo dolgčas,« se je vmešal Morow v pogovor, »vas vabim, da se z menoj udeležite lova na tigra. Doli v bengalski džungli je kraj, ki ga je tiger skoraj vsega izropal. Nihče ga ne more dobiti, ker je zelo zvit. Mogoče bomo mi tako srečni, da ga snamemo.«

Angleževo povabilo so vsi sprejeli z velikim veseljem in odobravanjem. In pričeli so si na dolgo in široko pripovedovati mogoče in nemogoče lovske dogodivščine.

Jožka in Ludvika je ta pogovor zelo dolgočasil, ker ga nista razumela. Zato je Jožek tiho vprašal Selimbegovića, če ne bi hotel z njima iti malo po mestu. Dobrodušni Bosanec je rad uslišal njegovo prošnjo.

»Kam bi rada šla?« je vprašal, ko so stopili na ulico.

»Rad bi si ogledal kak tempelj,« je želel Ludvik. »Pravijo, da so templji veliko lepši ko mohamedanske džamije. Ali gremo, Jožek?«

»Mi je vseeno, kam,« je odvrnil Jožek. »Zadovoljen sem, da mi ni treba sedeti v zatohli gostilni.«

Glede templjev so imeli dovolj izbire. Zavili so v prvega, katerega so na poti našli. Bil je majhen, a ličen kakor igračka. Ahmed je razlagal, da je posvečen bogu Šivi, kakor skoraj vsi templji v Benaresu. Na nekakem oltarju je stalo znamenje tega boga, ki so ga prihajajoči verniki neprestano polivali z vodo iz Gangesa. Ta voda se je odtekala preko velikih šopov cvetja po umetno izdelanem žlebu v posebno posodo na tempeljskem dvorišču. Čeprav je smrdela po gnilih rastlinah, so jo ljudje poželjivo pili.

V nekem drugem templju so se čudili, ker so se po njem prosto izprehajale krave.

»Ha,ha,« se je smejal Ludvik, »v Indiji so še krave pobožne.«

Opazili so, da se kravam bramanci spoštljivo izogibljejo. »Najbrže so to kakšne svete živali,« je razlagal Ahmed. »Drugače jih ne bi tako spoštovali. No, zdaj smo se že nagledali. Pojdimo malo na tempeljevo dvorišče. Morda je tam tudi kaj zanimivega.«

Stopili so skozi lepo obokana, z okraski preobložena vrata na dvorišče. Tam je na tleh, ob in po zidovju sedelo nešteto majhnih, srčkanih opic. Dečka sta kar vriskala od veselja.

»Poglej, poglej, Ludvik, kako je ljubka,« je vpil Jožek. »In kako lep rep ima!«

»Potegni jo malo zanj. Čakaj, jaz jo bom.«

In že sta vsak svojo opico vlekla za rep. Če bi vedela, kaj bo sledilo, bi tega gotovo ne storila. V naslednjem trenutku je bil ogenj v strehi. Opice so zagnale oglušujoč krik in vik. Iz vseh kotov so pridrli Indijci in kričali na nju, da sta malone oglušela. Vsa zmešana sta se hotela izmuzniti iz neprijetnega položaja, a se jima ni posrečilo. Ahmed jim je priskočil na pomoč, zatrjujoč razkačenim bramonom, da dečka nista imela namena žaliti »svetih« živali.

»To ni nikak izgovor,« ga je strogo zavrnil neki duhovnik. »Z namenom, ali brez namena, žalila sta jih. To ne sme ostati nekaznovano. Ne mislite, da si kot tujci lahko vse dovolite. Naših svetinj ne boste onečaščali.«

Vse Ahmedovo prizadevanje je bilo zaman. Duhovnik in ostali jih niso pustili oditi. To je Selimbegoviću bilo že prenemumno. Trdo je odrinil duhovnika in se hotel z dečkoma izmuzniti. V tem hpu se je petdeset pesti iztegnilo po njih. Čeprav so se oteпали na vse pretege, posebno še Ahmed, so se v kratkem času znašli sredi ozke temnice pod templjem. Samo skozi majhno zamreženo okence jih je obseval šibak solnčni žarek. Kaj sedaj storiti?

»Kaj bo, kaj bo?« sta ihte tarnala dečka.

Ahmed ju je tolažil, češ da jih bodo najbrž peljali na policijo, kjer se bo vsa reč razčistila. Nerodno je samo to, ker morajo čakati v tej neprijazni luknji. Sicer pa ni niti misliti na kako kazen, ker niso hoté žalili božanstev.

Delal se je popolnoma mirnega. Sedel je v kot na tla in si brezbrizno zapalil cigareto, kakor bi lenuharil v kaki restavraciji pri črni kavi. V resnici pa ni bil tako brez skrbi. Spomnil se je dejstva, da so Indijci nekoč prav radi doprinašali svojim bogovom tudi človeške žrtve. Angleži so sicer odločno prepovedali ta nečloveški običaj, a se kljub temu večkrat zgodi, da na skrivaj darujejo kakega človeka. Dečkoma tega ni smel povedati, saj sta itak bila dovolj preplašena.

Selimbegović v resnici ni bil tako pobožen, da bi se pustil darovati boginji Kali, spaki z dolgim jezikom in štirimi rokami, kakor so jo tisti dan videli naslikano v nekem templju. Toda kako naj si pomagajo?

Stopil je k vratom, kjer je kaj kmału moral spoznati, da jih brez ključa ne more odpreti. Jezno je nekajkrat butnil vanje. Udarci so motno odmevali v nekem nepoznanem prostoru. Razen odmeva ni bilo slišati nikakega glasu, kakor bi izumrlo vse okrog njih. Ahmed si je v tem hipu zaželel Krpanove ali Markove moči, da bi se mogel upreti v ta vrata in jih utreti, kakor škatljico za vžigalice. Ozrl se je v okence...

Veliko je bilo toliko, da bi s težavo zlezal skozi, dečka pa zelo lahko. Ko ne bi bilo zamreženo, seveda. Dolgo ga je motril. Slednjič se mu je zadelo, da je na okencu ugledal nekaj, kar bi jim omogočilo beg.

»Hej, vidva!« se je obrnil k dečkoma, ki sta ves čas tiho opazovala njegovo početje. »Ali bi me vzdržala nekaj trenutkov na ramenih?«

»Poizkusimo,« je nekam obupano odvrnil Ludvik.

Vstopila sta se k zidu pod okencem, Selimbegović se je sezul in jima zlezel na ramena. Okno je bilo prav pri tleh majhnega, zapuščenega dvorišča, obdanega z že razpadajočim zidom. Omrežje je bilo narejeno iz železni palice, trdno vzdanih v debeli zid. Vendar je ta zid kazal močne razpoke. Ena teh razpok, ki se je pričela prav pri železni palici, je bila tako velika, da je Ahmed lahko utaknil prste v njo. Ahmed je vlekel in vlekel, omet se je krušil in padal dečkoma na glavi, dokler še sam Selimbegović ni zletel na hrbet sredi ječe. Velik kamen se je zatrkljal za njim na tla.

»Živijo!« je pridušeno vzkliknil Jožek.

»Še nič ni živijo,« je godrnjal Ahmed, pobiraje se z vlažnih tal. »Mreža kljub temu še ni zunaj. Poizkusimo še enkrat. Ali vaju kaj bolijo ramena?«

»Malo že,« sta odvrnila dečka. Jožek je še dostavil: »Potrpeti moramo, saj nam gre za kožo. Večeri se že. V kakih skrbeh bo stric, če se pravočasno ne vrnemo.«

Ahmed je znova pričel krušiti zidovje. Sedaj je bilo treba nekoliko več potrpežljivosti. S prsti si ni mogel mnogo pomagati, ker so mu kmału pričeli

krvaveti. Vzeti je moral na pomoč svoj žepni nožek in z njim je krušil iz zida kamenček za kamenčkom. Večkrat je moral počivati, ker sta ga dečka le s težavo držala. Popolnoma temno je že bilo, ko je imel toliko železa oproščenega iz zidu, da ga je lahko ukrivil.

Dečka sta mislila, da mu morajo popokati kosti, tako je vlek. Slišala sta, kako je hreščalo zarjavelo železje, a si od same neučakanosti nista upala pogledati navzgor. Ramena so ju bolela. Kar tresla sta se od naporov.

Naenkrat pa je vsa teža nekam izginila in ko sta se ozrla navzgor, sta opazila, da se je Selimbegović rinil skozi okno. Železje je bilo uvinjeno čisto na stran. Čez nekaj hipov sta slišala šepetati Ahmeda:

»Žurno, žurno! Najprej moje čevlje, nato še vidva. Svobodni smo.«

Podala sta mu čevlje. Hitro jih je nataknil in slednjič še dečka potegnili navzgor. Dvorišče je bilo popolnoma prazno. Prav tiho so ga prekoračili in splezali na zid. Od tam so ugledali glavni templjev dvor, kjer se jim je pripetila nezgoda prošlega popoldneva. Tudi tam ni bilo videti nobenega človeka, le opice so dremale po tleh in na prizidkih.

»Te presnete opice! Le pazimo sedaj, da ne dregnemo katere teh „svetnic“ ker se sicer vsa komedija prične znova.«

Oprezno so se pomikali dalje. Ko so plezali čez nasprotni zid na ulico, je proti njim šinila bela postava, hoteč prijeti Ahmeda za noge. Toda ta jo je spretno sunil daleč od sebe. Neznanec se je drl na vse grlo, opice so mu pridno pomagale, toda naši znanci so že bili izven nevarnosti. Urnih krač so jo mahali po benareških ulicah proti svojemu hotelu, kamor so dospeli upehani, razpraskani, umazani in raztrgani.

Stric jih je sprejel z začudenim obrazom:

»Za božjo voljo, kod se vendar klatite? In kakšni ste! V kakih skrbeh sem že bil!«

»Saj ste lahko bili,« je odvrnil Jožek, ki se je srečno otresel vsega strahu.

Pri večerji sta Ludvik in Jožek zbrani družbi — bili so navzoči tudi King, Morow in Krjuhov — živahno razlagala vso dogodivščino. Še dolgo v noč so sedeli skupaj, poslušajoč zgodbe, ki jih je pripovedoval Morow o boginji Kali.

Okrog Kalkute je nešteto Kalinih svetišč. Dokler Angleži niso posegli vmes, so v njih vsako leto darovali človeške žrtve, navadno mladeniče. Med ropotanjem bobnov in oglušujočimi klici k boginji Kali so žrtvi z živega telesa rezali meso po koščkih. Med tem krvavim obredom so ljudje popolnoma podivjali in se kar opajali s krvjo. Odrezane koščke mesa pa so nosili v domače potoke v veri, da jim bodo potem bolje namakali polja.

Odkar so Angleži prepovedali človeške žrtve, darujejo bramanci boginji Kali mlade koze.

Naslednje jutro je Morow ponovil svoje vabilo na lov. Vsi, razen Krjuhova, so bili takoj pripravljeni. Kljub temu, da so se zelo rano podali na kolodvor, bi skoraj zamudili vlak. Med potjo so namreč opazovali prizor, ki je v Indiji dokaj navaden, a je za naše znance bil povsem nov.

Sredi velike gruče ljudi je sedel star, sključen mož in piskal na tanko piščalko. Ljudje gotovo niso obstali radi njegovih enoličnih melodij. Njih pozornost je vzbujala košara, stoječa pred njim, pokrita z belim prtom. Piščalka je spočetka piskala tiho, otožno zategnjeno, nato pa vedno hitreje. Prt na košari se je jel premikati. Nekaj živega je bilo v njej. Ko je prt zdrknil s košare, sta dečka zavriskala in skočila v stran, v splošno veselost vseh navzočih Indijcev.

Iz košare je polagoma dvigala sploščeno glavo velika kača. Višje in višje se je žival vzpenjala v zrak. Strupeno je sikal njen razcepljeni jeziček; luske so se svetile v solncu kakor kovinski oklep. Mož je ubiral vedno hitrejšo melodijo. In — glej čudo! Kača se je zvijala in zibala v taktu piščalkine pesmi. Hitreje in hitreje se je gibalo vitko telo; melodija je naraščala in padala. Čim je ta enostavna godba ponehala, se je tudi žival zvila v negiben klobčič na dnu košare. Mož jo je zopet pokrtil in jo odnesel na drugi konec ulice, kjer se je prizor ponovil z nova.

»Kaj pa to pomeni, stric?« je vprašal Jožek.

»Mož je neke vrste berač,« je pojasnil stric. »Pri nas vodijo take vrste ljudje s seboj ukročene medvede ali opice. V Indiji pa krote kače, jih nauče gibanja po godbi ter se s tem preživljajo, razkazujejo svojo umetnost od kraja do kraja.«

»In koliko drobiža so mu natrosili ljudje,« je pristavil Ludvik. »Čakajte! Ko pridem domov, vlovim kakega gada ali modrasa, si naredim piščalko in ga naučim plesati. Z njim bom hodil po sejnih in služil denar. Naši ljudje bodo kar zijali.«

Po večdnevem potovanju z vlakom, peš in na slonih preko rodovitnih polj, mimo sanjavih gajev, tihih selišč, skrivnostnih svetišč in bujno zelenih pragozdov so slednjič prišli na cilj. Bila je to mala, a slikovita vasica ob vznožju gorovja Gama Gats. Blizu vasi se razprostira ogromno, z gostim trstičjem obraščeno močvirje, v katerem se je skrival tigr. Naselili so se v mali letni hišici, ki si jo je v tem divjačine bogatem kraju svoj čas postavil gospod

Morow. Že naslednje jutro po prihodu v vas so vprizorili na tigra velik lov. Lova sta se udeležila tudi dečka. Sedela sta poleg lovcev, visoko na slonovem hrbtu. Gonjači, ki so prebrodili, oboroženi z dolgimi sulicami, vso močvarjo, so tigra res splašili. Velika, lepo pisana mačka se je zagnala naravnost pred lovce. Toda sloni so pričeli neznansko trobiti in tigr je ušel, preden je kdo mogel ustreliti. Zato so se Morow, King in stric odločili, da ga pojdejo čakati ponoči na napajališče divjačine, kamor je tigr navadno hodil loviti. Le Ahmed se jim ni hotel pridružiti, češ da bo delal družbo Jožku in Ludviku, ki sta morala ostati doma.

Malo za tem, ko se je solnce potopilo v pisano džunglo, so oni trije odšli k reki čakati tigra pod vodstvom nekega domačega lovca. Ahmed in dečka pa so sedli na verando pred hišo ter uživali dišeči pokoj bengalskega večera. Sem iz džungle je pribežal k njim zamolkel glas, včasih mehak, kakor zvok tihe pesmi, včasih kakor klic, včasih kakor krik drobnega otroškega grla. Rdečkast mesec je priplaval na nebo. Še njegova mesečina je bila rdečkasta in tako mehko je padala skozi cvetoče veje na tla, kakor bi božala utrujeno zemljo. Omamljiv duh je plal v ozračju. Bil je tuj, skoraj da dušeč. Kar sapo jim je zaprlo, kadar je vetrič iz džungle prinesel močno dišeč val ter ga razlil preko verande in hiše.

(Se nadaljuje)

Butale in Butalci.

7. Kriva vera v Butalah.

Turške kuge, zahvaljeno bodi nebo, ni bilo v Butale, pač pa se je tjakaj prikradla kuga krive vere. Najprej so jo dobili Tepančani, pa ko so jo imeli le-ti, so rekli Butalci: »Mi tudi! Kar imajo v Tepancah, si lahko privoščimo tudi v Butalah.«

Kdo ve kod so pobrali lačnega pridigarja, da jim bo pridigal novo vero. Ta pridigar si je poiskal še mežnarja svoje sorte in potem sta si pridigar in mežnar za žive in mrtve prizadevala, da povzdigneta glorio butalske cerkve, da ne bo zaostala za ono v Tepancah.

Tepančani, ti kujoni, so se namreč postavljali, da se jim pod novo vero gode čudeži. Z novo vero so bili dobili novega svetnika, svetega Nefa. Pa so pravili od ogrskega Brdavsa, da je od daleč prišel skušat se s svetim Nefom, in da sta se metala. Toda glej, drobní svetnik da je bil močnejši in da je vrgel Brdavsa!

Reč pa je bila taka, da so Tepančani one dni popravljali altar in so tačas sneli svetega Nefa z altarja in ga postavili doli na dilo. V cerkvi pa je bil tudi ogrski romar in je prišel in stopil na dilo, da bi poljubil svetnika — pa se je dila nag-

nila, svetnik se je prevrnil in je podrl pobožnega romarja.

Takšen je bil ta tepanski čudež, ogledan od blizu.

Drugi tepanski čudež ni bil nič manj imeniten, pa tudi nič bolj.

Priromala je v Tepance ženica, bila je teščega srca, pa je, preden je šla, kakor je tam pobožna navada, po golih kolenih okoli cerkve, stopila v mežnarjevo krčmo. Naročila si je za groš kruha, za groš žganja. Lepo počasi je žganje polivala na kruh in kruh zalagala. Postala je korajžna in si je dejala: »Če je kruhek lahko popil za groš žganja, ga meni tudi ne bo škodovalo toliko.« In ga je ukazala še za groš in ga je izpila. Potem se je vzdignila, da bi po kolenih šla okoli cerkve. Komaj pa je stopila iz krčme, kako se je začudila, ko je videla, da se ves trg s cerkvijo vred suče okoli nje. Pa se je kar sesedla na kolena in pričela sklepati roke:

»Čudež, čudež — cerkev gre okoli mene, da ni meni, stari revi, treba okoli cerkve!«

Ti in taki tepanški čudeži so grizli Butalce in so se prikregali k svojemu pridigarju: »Zakaj so v Tepancah čudeži, zakaj ne tudi pri nas!«

Pridigar jih je potolažil.

Pa je prišla nedelja, cerkev v Butalah polna radovednih ljudi, pa je bil pred pridigo ukazal pridigar mežnarju: »Stopi in spusti občinskega bika v županov oves!« Ko je pridigar stal na prižnici in pridigal, tedaj se je v vratih žagreda prikazal mežnar in dal z očmi znamenje. Pa je pridigar dvignil svoj glas:

»Rivsi, rivsi et rovisi,
bik je v županovem ovisi!
Kdor ne verjame,
naj ga peklenški Belcebub vzame!«

Župan in občinski možje so skočili iz cerkve in hiteli bika loviti in nazaj tirat v hlev. Za njimi so se usuli gledat še drugi verniki. In so bili zadovoljni vsi Butalci in so si kimali: »Naš pridigar je svet mož, skozi cerkveni zid mu nese oko!«

8. Butalski zajec.

Tale historija ni bog ve kako imenitna, povem jo le, ker se mi je sanjala. Včasih se mi kake historije sanjajo, pa ni nobena dosti prida.

O butalskem zajcu se mi je sanjalo tole.

Privadil se je bil v deteljo in je Butalce nič koliko bolelo srce, ko so videli požrešno žival, kako se jim suče po deteljišču.

Majali so glave in moževali, kaj naj store, da preženo zajca iz detelje in ga preženo brez škode za deteljo, pa tudi brez škode za zajca, ki takisto ne bo brez koristi v pečenem stanju.

Majali so glave in moževali teden dni in še teden dni in so sklenili tako: najprej naj se zajcu detelja prepove z lepo besedo — morebiti bo pomagala. In da ne bo zamere, naj se da živali primeren rok, do tega roka se mora izseliti. Če se ne bo, bodo vnovič stopili vkupe in preudarili in sklenili, kaj bo potem.

Tako so dejali in so ukazali policaju in ko je prišla nedelja, se je pokrtil policaj s kapo in je stopil na občinsko pot ob deteljišču. Z mogočnim glasom je dal zajcu na znanje, da so butalski možje sklenili tako, da se mu najstrože in nepreklicno prepove deteljišče; izseliti da se mora iz detelje v hosto, to pa najkasneje v 14 dneh in tako gotovo, ker bi drugače lahko prišlo drugače, in se ne ve, kako bi

prišlo. Verno so Butalci poslušali oklic. Potem so šteli dneve in so čakali, kaj bo: ali se bo zajec pokoril oklicu ali se bo drznil, da se mu ne bo — to bi bil punt!

Tekli so dnevi, preteklo jih je štirinajst, tedaj je detelja zrasla tako visoko, da iznad nje ni bilo videti zajca tudi ne, kadar se je sladke detelje pijan postavljaj na glavo.

Pa ko Butalci zajca niso videli, so dejali: »Hvala Bogu, ni ga več!« in so bili veseli.

In je takih ljudi povsod dosti: česar ne vidijo ali ne marajo videti, pa pravijo, da ni.

9. O tepanskih mrličih.

Butalci se nič kaj prijazno ne gledajo s svojimi sosedi Tepančani.

Pa ne vem, kaj je zaneslo nekega dne Butalca v Tepance, pa si je v Tepancah ogledal cerkev in potem še britof. Dejal je: »Naj bo, in bom izmolil tri očenaše in tri zdrave Marije za tepanske te falote, ki so tukaj pokopani — vem, da so potrebni.«

Mislil je, da ga nikdo ne čuje razen ljubega Boga. Toda ga je čul tepanski mežnar in mu je izza zida kamen pomeril v pleče.

Butalec se prestraši, ozre se — nikogar ne vidi. Pa se prekriža in jo ubere od tod proti Butalam. Ko je bil dosti daleč, se je ozrl nazaj proti britofu in dejal: »Falotje so bili živi, pa so tudi mrtvi ostali falotje — kamne lučajo za človekom!«

Kako je krivi veri v Butalah odklenkalo.

V Butalah se je šopirila kriva vera, v farovžu sta se šopirila pridigar in njegov mežnar in bi se vsi trije šopirili še dolgo let, da ni bila smetana v Butalah tako lepo mastna in dobra. Pridigar je silno čislal butalsko smetano in si je brižno prizadeval, da mu ne bi pošla in da je bo vedno dovolj.

Pa se je zgodilo in se mu je nekega dne zazdelo, da mu nepoklicana sneda prihaja nad njo in mu jo pomaga lizati. To pridigarju ni bilo všeč in je latvico s smetano skrnil v žagred.

Čislal pa je butalsko smetano tudi mežnar. Za malo se mu je zdelo, da jo je pridigar skrnil. Še bolj ga je grizla misel, da je pridigar nemara ugenil, da je on tisti, ki mu hodi nad smetano.

Pa je mežnar kmalu izteknil smetano tudi v žagred in se mu je rodila misel, kako bi nevoščljivega pridigarja kaznoval, hkrati pa opravičil sebe.

Ko se je znočilo, se je splazil v žagred in snel latvico iz skrivališča. Z latvico je stopil v cerkev h kipu svetega Nefa — tudi Butalci

so si bili po zgledu Tepančanov nabavili novega tega svetnika, toda je bil novi ta svetnik že star in črviv — in sta si smetano pošteno delila: prvo žlico je privoščil mežnar sebi, drugo je svetniku namazal okoli ust, in sta se lepo prijazno vrstila in je bilo svetemu Nefu sladke smetane dovolj ne le okoli ust, nego mu je kapala tudi od brade in mu je bila poflackana vsa halja noter do tal. In še je mežnar po tleh nakapal sled od svetnika do skrivališča v žagredi in je prazno latvico zopet tjakaj postavil, od koder jo je bil vzel.

Ko je drugo jutro prišel pridigar, da si kruh posladka s smetano, skoraj je padel vznak od jeze: latvica je bila prazna do dna.

Poklical je mežnarja in mu brez besede pomolil prazno latvico pod nos.

Mežnar se je hlinil užaljenega: vse žive dni da mu oči niso videle latvice, usta niso pokusila smetane. Ozrl se je in že je našel na tleh sled od smetane in jo pokazal pridigarju.

Stopita za sledjo, prideta do svetega Nefa: glej ga, svetnika, ves je smetanast od ust do nog, ne dosti drugače, kakor da se je v smetani valjal!

Pridigar zija v svetnika in pogleda mežnarja. Pa se je mežnar za hip spozabil, namuznil se je. Tedaj je bila pridigarju reč jasna. Zgrabila ga je sveta jeza: za greh mora biti pokora! — in je dvignil roko, da mežnarju pri tej priči priloži zasluženo pokoro. Toda se je mežnar pokori ročno ognil in je klofuta zadela nedolžni svetnikov kip. Ta pa je bil star in črviv — razsul se je v prah.

Sedaj sta se prestrašila oba, pridigar in mežnar: jutri bo praznik in obljubljeni so romarji iz daljne ogrske dežele! Pa je bila pozabljena smetana, pozabljen je bil prepir — složno sta stokala in ugibala, kaj storiti.

Pa se je mežnar spomnil črevljarja Gašperja, ta je tolikšen kakor nesrečni svetnik in enako poraščen po obrazu. Tega črevljarja sta naprosila in se z njim zmenila, da bo jutri mesto svetnika stal v altarju.

Napočil je praznik. Prišli so ogrski romarji, že je stal črevljar Gašper na določenem mestu, kapuco je imel preko kosmate glave, rjava halja mu je odevala vse telo, gole noge pa so mu tičale v sandalah. Stal je nepremično in se bal samo tega, da bi moral kihniti. Ogrski romarji so se mu klanjali in kakršna je tam navada, ob nogah so mu postavljali svečke in jih prižigali.

Na prižnici je stal pridigar in ropotal v ogrske romarje. Zmerjal jih je, da je svet dandanes preveč sebičen — vsak da bi rad le jemal,

toda kdor nič ne da, nič ne bo dobil. »Od svetega Nefa,« je dejal, »vsi bi radi vse, zdravje in bogato letino, ženina in debele pujske, dež in dobljene pravde. Ne slišim pa kar nič, da bi tolarji rožljali v puščico. Resnično vam povem, preljubi ogrski romarji, takih romarjev sem sit! Če se ne boste poboljšali in boste ostali tako nemarno skopi, se vas bo naveličal še sveti Nef in se lahko zgodi, da vam uide iz cerkve.«

Črevljarja Gašperja so pripekale goreče sveče pri golih nogah in čim več je bilo sveč, bolj so ga žgale. Pa so mu pridigarjeve besede prišle kakor nalašč in se jih je poslužil: skočil je z altarja in jo ucvrl iz cerkve.

Ogrski romarji so zabučali: »Čudež, čudež!« in so jo ubrali za njim. Črevljar Gašper se je obrnil, da se jim postavi v bran; snel je sandalo z desne noge in jo zalučal v nje, za desno sandalo še levo.

Ogrski romarji so se za sandali topli, tačas je smuknil črevljar Gašper od vzad v svojo kočo, se preoblekel in urno sedel k delu.

Butalci so pričeli premišljevati. »Ta vera ni prava, ko svetniki beže iz cerkve.« In ker so si tudi Tepančani vero zopet prebrali in naprosili starega župnika, da se jim vrne, so dejali Butalci: »Mi tudi! Kar imajo v Tepancah, si lahko privoščimo tudi v Butalah!« in je bila v Butalah vera zopet stara in Butalci stari.

Dušan Vargazon:

Sveti trije kralji.

*»Čarobna zvezda, kod
nam kažeš v temi pot
nocoj?«*

*»Prekrasna zvezda, kje
izpolni nam želje
ivoj soj?«*

*»Kakó svetl je svod!
Smo že končali pot
s teboj?«*

*In angelci prebeli so
pokukali iz lin,
trem kraljem razodeli so:*

*»V tej stajici,
na slamici
vas čaka Božji sin!«*

Kako so praznovali božič drugod.

Ne praznujejo povsod božični večer tako svečano kot pri nas. Pri nas si božiča ne moremo predstavljati brez snega pred hišo, brez nečesa skrivnostnega v zraku, brez sija lučic z božičnega drevesa ali jaslic, ki pada z okna na cesto.

Ves drugačen je božič v tujini, posebno v južno ležečih krajih in v velikih mestih, kakor je Pariz ali Rim.

Že vreme je n. pr. v Parizu tako, da nič ne spominja božičnega večera. Snega ni, vreme je vlažno. Božič se pozna le iz izložbenih oken. Ali niso tu razstavljene jaslice ali božično drevesce, temveč le zimske obleke, plašči, kožuhovina in razne zimske potrebščine. Ker nimajo pariški otroci ne jaslic ne drevesčka, si pomagajo drugače. Store to, kar delajo naši otroci na Miklavževu: nastavijo malemu Jezuščku čevlje, da jim v nje prinese, za kar so ga v pismu pred dnevi prosili. Drugega jutra imajo svoje veselje. Vendar skrivnostipolnega božičnega večera ne poznajo. Za odrastle pa je v Parizu božični večer to, kar pri nas Silvestrovo. Povsod se vrše razne prireditve, ki trajajo do jutra.

V Rimu je božični večer nadvse žalosten. Navadno dežuje in na ulicah so luže. Če je pa jasno, sije z neba solnce tako toplo, da premišljujemo, če se nismo v koledarju zmotili.

Rimljan prav za prav ne pozna božičnega večera. Le na enem trgu v Rimu prodajajo napol razcefrana mala božična drevesca, ki bi jih pri nas nobeden ne kupil. Ta drevesca pokupijo za silno drag denar le tujci, ki so vajeni praznovati božični večer pri drevescu. Rimljani tega ne poznajo. Rimski otroci se ne obdare za božič, temveč na dan Sv. treh kraljev. Izložbena okna prodajalen so taka kot vedno. Božični večer praznujejo Rimljani s tem, da si privoščijo dobro večerjo. Običajno pridejo na mizo najprej »makaroni« z omako iz slanikov, nato pečena jegulja in končno preprosta potica. Po večerji se igra tombola. O polnoči pa gredo k polnočnici. V večjih cerkvah se med polnočnico vrši tudi procesija. V procesiji nosijo božje jaslice in vse ljudstvo ploska z rokami in vpije »eviva«.

V prejšnjih časih je tudi Rim slavil božič vse lepše. Z goratih krajev so prihajali v Rim kmetski godci na dudo in prirejali podoknice. Prihajali so 14 dni pred in ostali v Rimu 14 dni po božiču. Vsak dan so že ob 4. uri zbudili speče meščane in igrali na svoje dude, dokler jih niso obdarili z denarjem. Ali tudi tega v Rimu ni več.

Ko se pri nas podijo na sveti večer mimo oken snežinke, ko trepečejo v naših sobah lučke z jaslic v kotu, ko je v naših srcih mirno in toplo — je drugod v južnih krajih vsakdanje in jesensko.

Pregovori, izreki in pametnice.

Samo z besedami ne poplača nikdo dolgov.

Kdor dosti trži, baranta, za psa nazadnje kravo da.

Komur žito ne zori na njivi, ne skrbè ga nič oblaki sivi.

Kdor je dolžan, najbolj zna, kako hitro čas mine.

Čitaj le dobre knjige; čas našega življenja ni tako dolg, da bi ga smeli tratiti z nepotrebnim in slabim čtivom.

Zapisal A. Kosi.

Zimski gostje.

Moja hiša stoji na samem tik ob gozdu. Ali samotno tu ni, zakaj okrog hiše čivka in frfota od zore do mraka. Stotine ptičev priletava in si otešča lakoto v moji ptičji hišici pod oknom.

Prvi gost je vedno taščica. Navsezgodaj, ko je še temno, že slišim njen mehki glasek. Ko pogledam skozi okno, že sedi na robu ptičje hišice. Pozorno gleda pred se, si izbere najmehkejšo drobtinico, se prikloni in že kavsne po nov prigrizek. Pred kratkim je dobila družbo: črno kosovko. Njen mož, lepi kos, s katerim sta vedno skupaj priletela po hrano, ji ni bil privoščil nobenega grizljaja. Venomer jo je zapodil v najoddaljenejši kot vrta. Sedaj si je izmislila zvijačo: sklenila je vstajati zgodaj in se najesti pred možem. In res! Ko se je razlegel kosov glas preko vrta, je bila ona že sita. Počaka mirno na robu deske, dokler ne prileti ljubi mož, potem pa odrči domov.

Še en tak par kosov, ki se ne ljubita preveč, prihaja k moji hišici. Tu pa je žena huda in mož revež. Ob strani stoji in gleda žalosten, kako se mu ženica gosti. Ne upa si pa sam drugega pobrati nego to, kar drugim odpade iz kljuna v sneg. Na to misel, da bi vstal pred ženo, pa še ni prišel.

Čim svetlejšje postaja, tem bolj živo je pod mojim oknom. Vse seničice iz vse okolice prilete. Vsaka ljubkejša od druge. Sedajo na okno in si jemljejo zrna z deske na oknu. Še v sobo prilete, če je okno odprto. Če je tudi okno na drugi strani sobe odprto, zlete kar skozi sobo do hrane, da si prihranijo pot okrog hišnega ogla.

Tudi pisane žolne prihajajo. Jemljejo po več zrn konoplje v dolge kljune, odlete z njimi na debela dreves in tam kljuvajo zrna, dokler se ne odpro. Deteli pa jih kar na mestu odpro drugega za drugim. Pri tem mečejo poglede name. Človeku ne zaupajo, če tudi jim daje dobro hrano. Pred psom se pa nič več ne boje. Moj sultan se večkrat splazi potihem do hišice, tam počene in zalaja navzgor. Žolne in deteli pogledajo navzdol, a ne odlete. Meni se vedno zdi, da ga zasmehujejo.

Najplašljivejši so ščinkavci. Oni nikoli ne zlete v hišico, ampak zobljejo hrano na tleh, če tudi jo sproti zakrije sneg. Lansko zimo pa sem videl nekaj zelo čudega: med plašne ščinkavce je nenadoma priletela velika šoja. Ker je ta ptič na zelo slabem glasu in se rad loteva malih ptičev, sem že hotel naščuvati psa nanj. Ali ko sem zapazil, da se ščinkavci niso zmenili zanjo, je nisem ustrelil, temveč sklenil še njo prehraniti čez zimo. Morda pa ni šoja taka sovražnica malih ptičev in jo samo ljudje obrekujejo.

Ali v hudem mrazu je neki drugi sovražnik preganjal moje ljubljence. Nenadoma se je prikazal in obsedel na bližnjem drevesu. Bil je skobec. Je to sicer mal, a zelo okreten in predrzen ropar. V začetku se je splašil in odbežal, če sem udaril dlan ob dlan ali če je zalajal sultan. Pozneje pa smo lahko razgrajali in vpili po mili volji — ni se več zmenil za to, temveč nas skočil je in odnesel plen, ki si ga je izbral. Nekega jutra me je priklicalo k oknu vpitje kosa. Pogledam in vidim, kako vsi ptički beže pred skobcem. Ali neko malo siničico je vendar vjel. Pa se mu ni zdelo odleteti z njo v gozd. Hotel jo je kar na snegu pod mojim oknom pojesti. Šele ko sem udaril jezno po šipi, da je močno zaropotalo, je odletel. Moji ptički so se bili vsi razbežali. Eden je celo obvisel na hišici, držeč se z nožicami za rob in viseč z glavo navzdol. Obvisel je tako, da ga ne bi skobec zapazil. Šele čez dolgo časa so se ptiči spet prikazali.

Ali skobec ni več miroval. Prišel je gotovo desetkrat na dan. Marsikateri ljubi moj znanec, marsikatera mala siničica je zmanjkala. Tudi lepa moja taščica je postala njegova žrtev. Nekemu ptičku je izpulil rep, da je skakljal okoli kakor žoga, nekemu šinkavcu je zlomil vse krempeljčke na nožici tako, da je le s težavo skakljal okoli. Frfotajoč je stal na eni nogi in je večkrat padel v sneg. Vedno je bil zaradi tega ves moker. Ker so ga pri skakljanju polomljeni krempeljčki zelo ovirali, si jih je nekega dne s kljunom iztrgal drugega za drugim. Sedaj se naslanja le na tenko, paličico podobno nožico. Odkar se mu je zgodila ta nesreča, je postal zelo krotak. Prifrči na okno, potrka nanj in mi zoblje iz roke, ko mu okno odprem.

Nekega dne prifrči ropar skobec spet na vrt. Vse se razbeži. Le šoja prišeta iz ptičje hišice, pogleda roparja, mu obrne hrbet in zoblje dalje. Mirno obstanem pri oknu, da vidim, kaj bo. Šoja zoblje in tupatam zaničljivo pogleda na skobca na bližnjem drevesu. Naenkrat počene skobec in se požene kakor blisk proti šoji. Ta se ogne in skobec odleti mimo in sede na drugo drevo. Spet naskoči skobec, spet se umakne šoja. Ali sedaj je šoji preveč. Požene se na bližnjo vejo in od tu nad skobca. Nato zletita oba sovražnika v zrak in se tam bojujeta. Njihovo perje je kar tako letelo po zraku in večkrat sta prifrčala tako blizu mojega okna, da bi ju lahko dosegel z roko. Dvajset minut je trajal boj. Zmagal ni nobeden — a omagal je najprej skobec. Gotovo ni bil pri moči. V zimi je hudo stradal. Šoja pa je bila močno rejena. Odletel je skobec na drevo in si začel snažiti razdrapano perje. Šoja je ponosno sedla na ptičjo hišico in zdelo se mi je, da zasmehuje sovražnika na drevesu. Sedaj je nastal na vrtu krik in vik. Vsi ptiči, ki so se bili poskrili po grmovju in zasledovali boj iz skrivališč, so prileteli in začeli obletavati drevo, na katerem je sedel skobec. Vpili so nanj in ga zmerjali. Skobca je postalo tako sram, da je odletel. Nikoli več se ni prikazal na mojem vrtu.

Poizkusite še vi privaditi ptiče na vaš dom. Napravite jim hišice, natosite v nje hrane in veliko bo vaše veselje z njimi. Spomladi vas bodo razveselili s svojim petjem, z vrta pa bodo pobrali vse škodljivce z dreves.

(Po E. Rehenbergu.)

»Muk«.

(Lovčeva pripovedka.)

Sredi gozda na griču stoji lovska koč. Prastare bukve in grčavi hrasti jo obdajajo, da jo nevešče oko težko zapazi. V tej koči so se odpočili lovci po trudapolnem lovu. Ta koč mi je neštetokrat nudila zavetja. Premnogokrat sem v njej tudi prenočeval.

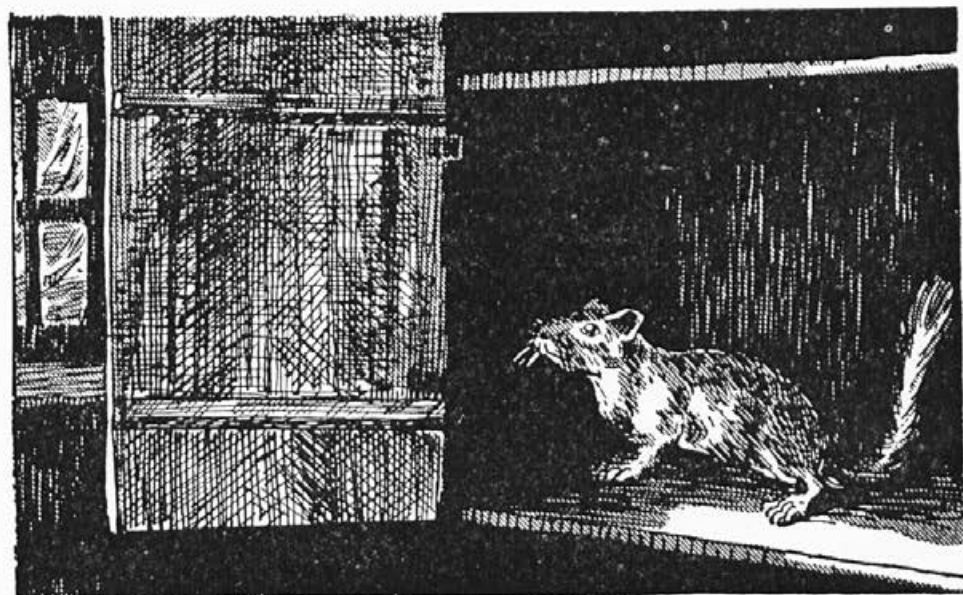
Poznal sem v njej vsak prostor, vsak predmet. Ali kadarkoli sem stopil v koč, vsakokrat sem spoznal, da mora biti v koči kako bitje, ki v njej stalno biva. Zakaj vsakokrat sem zapazil, da so ostanki jedi, sveč in mila v omari zgrizeni in objedeni. »Gotovo se je v koči naselila kaka miška,« sem si mislil. Skrbi si pa zaradi tega nisem delal. Ali ko sem nekega večera našel novo svečo vso zgrizeno v omari, mi je postal skrivnosten gost vendar prenadležen. Zgrabim palico in pravim: »Čakaj, ti, miška!« Previdno odprem omaro in iščem. Pogledam še v najvišji predal in kaj vidim? Iz kota gleda name dvoje svetlih očk. Gledajo name male očke in prosijo usmiljenja. Bil

je lep, velik polh. Na prsih se mu je svetlikala belkasta dlaka in košati rep mu je nemirno pometal po predalu.

Odložil sem palico in stegnil roko, da bi ga pogladil. Ali o tem ni hotel ničesar vedeti. Smuknil je mimo mene skozi luknjo v klet.

Sedaj sem vedel, kdo mi uničuje sveče in milo. Odslej sem mu vsakokrat, kadarkoli sem prišel v kočo, prinesel drobtinic in suhih hrušk in krhljev ter ga vabil: »Na, Muk, na!« Kajti sem mu dal ime »Muk«. V začetku je bil še plašen in se vpricho mene ni upal jesti. Pač pa je vse pojedel, če sem se odstranil. Ali kmalu je postal zaupljivejši. Z dobro besedo in s hrano sem ga udomačil, da je pritekel iz omare, če je zaslišal, da sem prišel. Pritekel je in koj začel grizti, kar sem mu prinesel. To mu je bilo bolj všeč kot sveča in milo.

Sedaj sva že dobra prijatelja. Če se vrnem z lova, me že čaka. Skače po stolih in po mizi in je z menoj pri mizi. Tudi prijeti in pobožati ga smem.

Nedolgo tega pa se mu je zgodilo nekaj zelo neprijetnega. Da bi kočo prezračil, sem nekega dne odprl okno. Vetrnice pa sem pustil zaprte. Nato sem odšel. Ko se zvečer truden vrnem, zaprem okno in ležem spat. Ponoči me vzbudi škrcanje in praskanje po oknu. Počasi vstanem in se približam oknu. Pa vidim, da se je moj ubogi Muk vjel. Zaprl sem ga bil med okno in vetrnice. Ali sem tudi videl, da sem še pravočasno prišel. Zakaj Muk je bil zgrizel že precejšnjo luknjo v vetrnice. Hotel se je rešiti sam. Odprem okno in ga rešim.

Kakor nor od veselja, da sem mu dal prostost, se je Muk pognal čez stol in mizo v svojo omaro in spet iz omare. Bliskovito je splezal po meni navzgor in mi sedel na rame. Stisnil je svoje žametasto telo na moje lice, kakor da se mi hoče zahvaliti.

Z Mukom sva od tedaj nerazdružljiva prijatelja in si delava drug drugemu kratek čas v samotni.

o dvorišču so skakljali drobni vrabci in pobirali kurje ostanke. »Dobra hiša, bogata hiša. Še ostankov je na preostajanje,« so se menili. »Ko bi le tiste le potuh njene Muce ne bilo tam na pragu! In prav tam je prej dete drobilo potico...«

Muca je opazovala kričavo ptičjo družbo in premišljevala: »Saj lačna nisem — toplega mleka izpod krave sem se napila — toda sveža pečenka bi se mi sedaj le prav prilegla...« In potrpežljivo je čakala.

In glej — klepetav in oblasten vrabček je skočil prav pred prag.

Muca je planila nanj. Toda — vrabček se ji je spretno izmuznil iz krempljev in je odletel na streho.

Ko se je nekoliko oddahnil od prestanega strahu, je skočil na rob žleba in se je zadrl na Muco: »Hinavka! Morilka! Tatica!«

»Bedak, sedaj se repenčiš, ko misliš, da si na varnem,« je mirno odvrnila Muca in je smuknila v vežo.

»Možje, ali sem ji povedal, kaj? Kdo izmed vas bi si upal?...«

Vravec se je ozrl po »možeh«, »Možje« pa so bili ponosni nanj.

Tedaj pa — o groza in strah! Muca se je pojavila na strehi. Kot blisk je planila na bahača in mu je zavila vrat.

Kako sta naredila gozdarjev Tonček in Metka koledarček.

Pri gozdarjevih so imeli o božiču obisk. Tetka Mara, ki je učiteljica v mestu, je prišla v posete. Ko bi vi le poznali našo tetko Maro; kaj ona vse zna in ve. Koliko čudovitih pravljic in lepih pesmic! In vedno si izmisli kaj novega in zabavnega za Tončka in Metko. Pa so se igrali slepo miš, potem

Mizarska kljuka

Nož za rezanje lepenke.

Zganjen papir.

Šilo = kvačka z odlomljeno glavico.

zopet domino, tombolo; tudi sneženega moža so postavili. In veste, kaj jima je zadnjič pokazala tetka Mara? Kdo ugane? — Kako se naredi lep koledarček! Gotovo ste že radovedni, kako sta to napravila Tonček in Metka. Saj vem, tudi vsakdo izmed vas, bi rad sam naredil kaj tako lepega.

Tonček je imel staro, ne več uporabno šolsko mapo. Na tej je z ravnilom odmeril 30 cm dolžine in 12 cm širine ter narisal s črkami pravokotnik. Ker se je pa hotel prepričati, če je pravokotnik lepo pravilen in raven, je prosil tatka, da mu je posodil mizararsko kljuko (pravi kot), ki jo ima tatek med svojim orodjem. Položil jo je na rob začrtanega pravokotnika; vogal z obema črtama se je moral skladati s kljuko. Lahko bi pa tudi vzel zvezek ali kakšno knjigo ter bi ž njo pomeril, če so stranice po dolžini in širini ravne. Ko je vse natanko zmeril, je odrezal s škarjami narisani pravokotnik.

Seveda bi naš Tonček še lepše odrezal, ako bi imel poseben nož za rezanje lepenke in železno ravnilo. Ravnilo bi položil ob črti, pritisnil nanj

*Vaza
iz svetlorjavega
papirja in pisan
šopek.*

z levico, da bi se pri rezanju ne premaknilo, v desnici bi pa držal nož skoro navpično. Sprva bi zarezal na lahko, potem potegnil nekoliko močneje in sicer tolikokrat, da bi se lepenka odrezala. Kajpa da bi moral podložiti desko ali debelo lepenko, da se ne bi poškodovala miza.

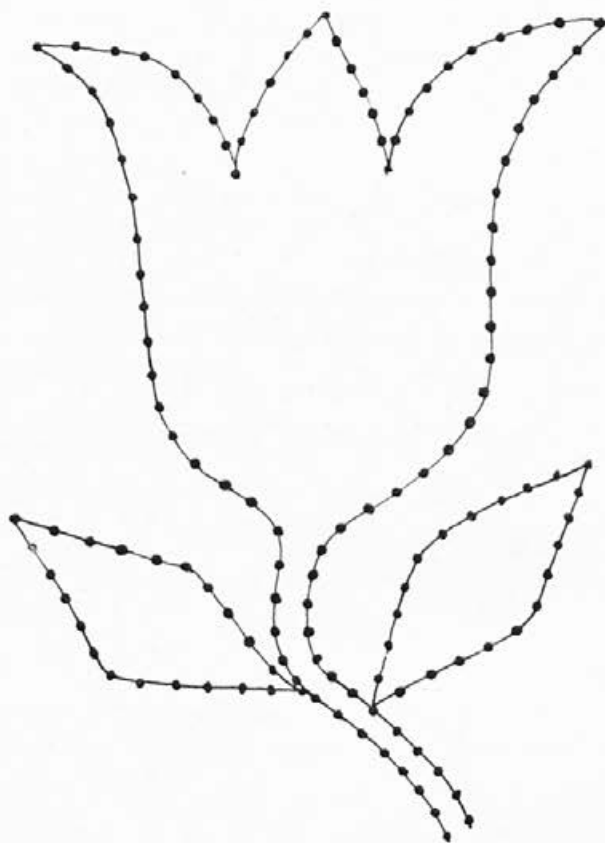
Odrezano lepenko je Tonček ob robovih lepo pogladil z zaprtimi škarjami. Nato je odmeril na svetlomodrem papirju, s katerim tudi v šoli lepijo, nov, a večji pravokotnik (34 cm dolžine, 16 cm širine); s tem je prevlekel koledarček. Lahko bi prilepil modri pravokotnik na koledarček z gumijem, a ker se veliko lepše lepi s klejem, sta ga s tetko Maro tudi skuhala.

V $\frac{1}{4}$ literski lonček sta vlila malo več kot polovico vode ter ga postavila na štedilnik. V drugi, ravno tako velik lonček sta pa vlila malo manj kot

polovico mrzle vode. Tej vodi sta dodala žlico škroba, ga stopila ter mešala tako dolgo, dokler ni zmes nalikovala mleku. Ko je voda na štedilniku začela vreti, sta vlila vanjo stopljeni škrob. Vse skupaj sta mešala na štedilniku toliko časa, da je znova začelo vreti. Ko je zmes postala nekoliko gostejša ter dobila steklen sijaj, sta lonček odstavila. In klej je bil kuhan.

Po mizi je razprostrl star časopis, da bi je ne pomazal. Vzel je čopič ter namazal s klejem narobno stran pravokotnika iz modrega papirja, ga dvignil ter ga položil na pravokotnik iz lepenke. Nato ga je s čistim časopisnim papirjem lepo pogladil, da ni bilo nobene gube; ob vogalih je papir malo postrigel ter ga zapognil in pogladil na drugi strani. Potem je bilo

Tulipan.

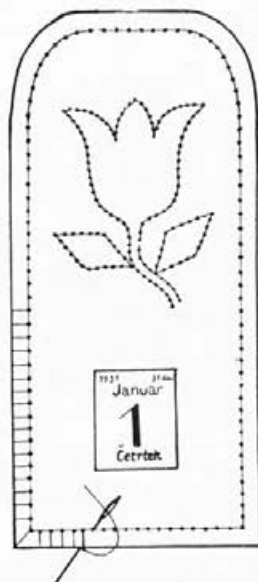
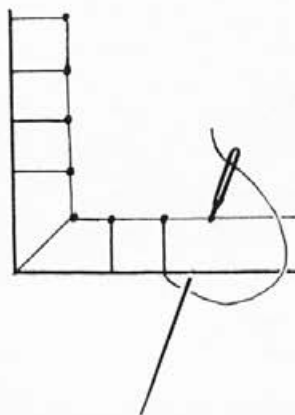
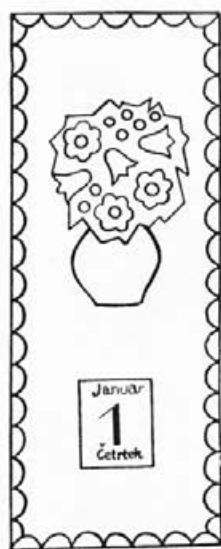
treba pritrditi še trak, da se je koledarček lahko obesil. Na narobni strani koledarčka je odmeril sredino in jo začrtal. Od roba je na sredini odmeril 3 cm, tja je prilepil rumen trak, da je pa bil dobro pritrjen, je čezenj prilepil še košček papirja (mali pravokotnik), ker je pa Tonček hotel imeti zelo čedno izdelan koledarček, je narobno stran prelepil še s čistim, belim papirjem. Seveda je moral za to zopet odmeriti primeren malo manjši pravokotnik. Sedaj je bilo treba koledarček še okrasiti. Tonček je zganil rumen, svetlikast papir v male pravokotnike, zarisal polkrog ter vse obenem izrezal. S to progo je okrasil koledarček krog in krog. Nato je izrezal iz svetlorjavega papirja vazo ter pisan šopek: veliko zelenja ter modre, rdeče in rumene cvetke. To je nalepil na zgornjo polovico koledarčka. Ali vidite, kako lično

je to napravil. Ko je bil s tem gotov, je koledarček obtežil z debelimi knjigami, da se je posušil in lepo zravnal. Brez dvoma bi bila za to najboljša stiskalnica, a ker je Tonček ni imel, so morale zadostovati knjige. Mamica mu je v Ljubljani kupila še številčni blok, ki ga je pritrdil na spodnjo polovico koledarčka.

In, ko tatka ni bilo doma, je naš Tonček skrivoma pribil koledarček nad njegovo pisalno mizo. Oj, to je bilo veselo presenečenje za Tončkovega atka.

»Kaj pa Metka?« boste spraševali, »Ali ni nič naredila?« O, tudi ona je napravila prav ličen koledarček. Kar pogledjte, v kuhinji visi. In pomislite, njen koledarček se povsem razlikuje od Tončkovega, čisto drugačen je. Le poslušajte, kako sta ga s tetko napravili.

Tetka je vzela svetlosiv tenak karton, lahko bi tudi uporabila kake stare risalne liste ali pa škatlo, čeprav drugobarvno. Na kartonu je zmerila in očrtala dva pravokotnika tudi 30 cm dolga in 12 cm široka; zgoraj je pravo-

kotnika zaokrožila. Veste, naša Metka hodi šele v I. razred in ne more sama zmeriti in narisati; zato ji je to naredila tetka Mara. Ko je Metka s škarijami izrezala pravokotnika, sta s tetko narisali na enega izmed pravokotnikov lep tulipan. Nato je tetka vzela staro, tenko kvačko z odlomljeno glavico, jo s pilo opilila ter ogladila s steklenim papirjem. Iz odlomljene kvačke je postala dolga šivanka z ročajem. S to šivanko sta prebadali predrisani tulipan. Potem sta odmerili in lahko začrtali na enem izmed pravokotnikov od roba 1 cm, položili pravokotnik drug na drugega ter prebadali še ob robu, oba dela na enkrat. (Črta se pozneje lahko zbriše.) Lahko bi prebadali kar z navadno, a debelejšo šivanko, le težje jo je držati.

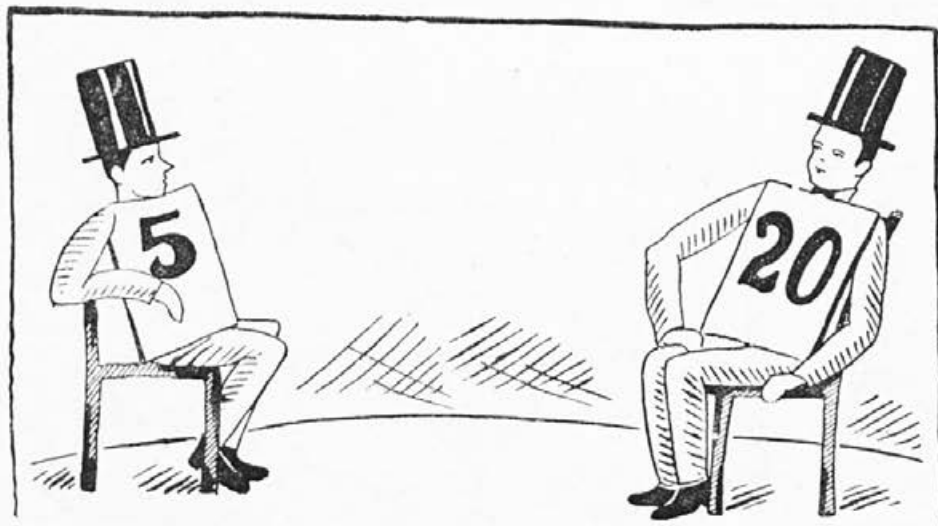
Ko sta s tetko vse lepo pripravili, je začela Metka šele s pravim delom. Z rdečo nitko je obšila tulipanov cvet, z zeleno pa liste in stebelce. To je bilo kaj lahko, saj so ji pot kazale luknjice same. Ko je to izvršila, sta položili oba pravokotnika tesno drug na drugega ter s tem zakrili vse vozle in pregrehe, ki jih je napravila naša Metka na narobni strani. Z rumeno nitko sta obšili rob kakor kaže gornja slika. Zgoraj sta privezali rdeč trak, pritrdili številčni blok in koledarček je bil narejen.

L.

Prigode gospodične Prošnje.

daj in zakaj se je rodila, ni mogla nikoli natančno dognati. Vedela je le to, da jo je napisalo pero, za pero pa da je držala sirota Jerica, ki je ostala samo na svetu, ko so ji umrli starši. Pozneje ji je pero sicer povedalo, da bi sirota Jerica za življenje rada šla v mesto študirat, pa da ji manjka denarja za to. In da si je tako izmislila, da bo prosila ministra v Beogradu za podporo. Pa da je zato nastala ona, Prošnja, v vsej svoji lepoti. Morda je res, morda pa tudi ne. Peresu ni mogla verjeti, ker pove zdaj tako, drugič drugače. Kakor kdo hoče. Tudi tisto, da je lepa, ni dolgo mogla dognati, četudi bi zelo rada. Vedela je le, da leži lepo mirno na snežnobelem papirju in da ji ni hudega.

Le ko se je pero odmeknilo, ji je postalo nekoliko predolgočasno. A ne dolgo. Kajti, glej, nenadoma se ji vsedeta na belo čelo dva imenitna gospoda. Kar tako, meni nič, tebi nič. Vsedeta se in se več ne ganeta.

»Oho!« ugovarja Prošnja. »Vsaj prosila bi!«

»Kaj bi prosila! Denar je sveta gospodar!« odgovori eden izmed gospodov. Imel je rožnato, zdravo lice in na trebuhu obesek z napisom »20 dinara«.

»Oprostite!« je dejal drugi, prijaznejši in z obeskom »5 dinara«. »Oprostite, nisva midva kriva, nalepili so naju na vaše čelo, ne da bi naju vprašali!«

»Ah kaj!« je zarentačil spet prvi. »Brez naju bi sploh nikamor ne mogla, pa naj bo še tako čedna in imenitna. Molči naj pa zadovoljna naj bo, da sva tu!«

»Kdo pa sta vidva?« poizveduje Prošnja.

»Koleka sva!« odgovori manjši. »Skupaj bomo potovali.«

»Kam pa?«

»I kam! Saj imaš napisano — v Beograd!«

Ni se še utegnila začuditi, pa jo dvigne mlada roka in prepogne dva-krat čez pol, da so ji koščice pokale.

»Joj, saj me bo strla!« zastoka Prošnja. Gospod veliki Kolek pa de zasmehljivo: »Da le mene ni!«

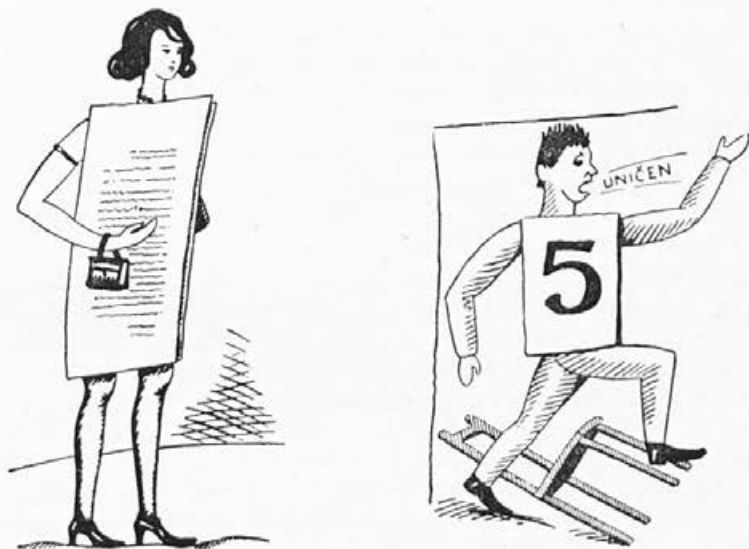
ln vse tri zajame tema. Le to so še začutili, da so zdrknili v še temnejši prostor pa da jih nekdo nekam nese. Slišali so nato odpiranje in zapiranje vrat, ropot vozov, vpitje otrok, spet odpiranje in zapiranje vrat. Nato mir.

»Sedaj lahko nekoliko zadremljemo,« so si vsi trije zaželeli. A ni bilo časa. Trda roka jih stisne in še preden so se mogli potožiti, so že stali pred strogim obrazom človeka z naočniki.

»Kaj nas neki tako gleda?« se je čudila Prošnja in skoro zardela, zakaj človek jo je ostro in nepremično gledal in gledal. Poleg gospoda pa je stala Jerica, ki jo je Prošnja poznala.

De strogi človek: »Veš kaj, Jerica, poslal bom tole kamor treba, a ne vem, če bo kaj!«

»Hvala, gospod upravitelj!« se oddahne Jerica. Se prikloni in gre.

»Kaj pomeni vse to?« se vprašuje Prošnja in opazuje upravitelja.

Ta zmiguje nekaj časa z glavo, nato pa seže po peresu. Piše in piše, iz črk sestavlja besede, iz besed stavke in končno stoji pod Prošnjo novo bitje — gospod spremni dopis, ki se koj oglasi: »Dober dan!«

Prošnja koj spozna, da je to dostojen gospod, ki se noče nikomur za-meriti. Že mu hoče odzdraviti, pa ji beseda zastane v grlu. Kajti v tem hipu zavpije gospod petdinarski kolek: »Joj, ubil me je! Adijo, jaz sem mrtev!« In res umre. Gospod Žig ga je zadušil.

»Zakaj si ga?« očita Prošnja.

»Zato, ker je odslužil!« odvrne Žig. »Jaz sem močnejši! Komur se vse-dem na glavo, ali kamorkoli, je po njem!«

»Kaj boš ti! Do mene nimaš moči!« ugovarja živi kolek.

»Tudi ti prideš na vrsto!«

»Ne bojim se te!«

»Se boš pa koga drugega!«

»Če smo ena družina, se vsaj ne kregajmo!« miri Prošnja.

»Le lepo dostojno! Lepa beseda lepo mesto najde,« pomaga Dopis in se nagne k Prošnji ter se šepetaje z njo meni.

Med pogovorom ju zajame tema. Upravitelj je bil namreč spet prepognil papir in ga stlačil v rjav ovitek. In so naši znanci zopet čutili, kako jih nekdo nese mimo vpitja otrok, ropotanja na ulici, a tudi to je kmalu minilo in nenadoma so čutili, da se nekam pogrezajo.

»Kam se pa valimo?« je vprašala Prošnja.

»V poštnem nabiralniku smo,« odvrne Žig, ki očitno ni prvič potoval.

»Sedaj bo mir,« pristavi Dopis.

»Tedaj molči še ti! Zaspimo!« veli Kolek. In vsi so utihnili in zadremali, kajti pred Kolkom so imeli nedoumen strah, najbolj Dopis.

Komaj so zadremali, že zaškripljejo vratca in prične se nov nemir in premetavanje sem in suvanje tja.

»No, lep mir to!« sika Kolek. »Mar bi me bili pustili v hotelu 'Trafika', kjer sem bil lepo na gorkem.«

»Na pošti smo!« pojasnjuje Dopis. »Dokler nas ne prenesejo na vlak, ne bo miru!«

Res se je tako zgodilo! Najprej je nekaj udarilo po ovitku, da so vsi zacvilili, nato so jih dvignili in dali na voz, voz je zaropotal, se ustavil. Komaj se je ustavil, so ovitek zmašili v vrečo in vrečo potisnili v železniški službeni voz, ki je kmalu zdrčal naprej.

»Sedaj se peljemo proti glavnemu mestu banovine!« pojasnjuje uslužni Dopis.

»No, pa zaspimo!« de Kolek in zazeha.

In so res zaspali.

Ni se še Prošnja drugega dne povsem zbudila, že je čutila, kako jo prenašajo sem, prenašajo tja, z avtom prevažajo, tlačijo med druge ovitke, zbijajo na pošti po njej in končno polože na mizo.

Vsa zbita in utrujena čaka novih dogodkov. In se razveseli, ko jo vzamejo iz ovitka in zagleda spet beli dan. Znajde se v rokah človeka, ki jo v naglici pogleda, zapiše nanjo par črk, pritisne nanjo velik žig, napiše nanj številko in jo odloži k drugim spisom na kup. Tu se naša Prošnja seznanj z novim Žigom, ki se je zelo oblastno vedel in gledal okrog sebe, kakor gledajo okrog sebe veliki gospodje. Pa ni se še dodobra seznanila z njim in s tovarišicami iz vseh mogočih krajev, ko jo začno prekladati znova. V roke jo vzame človek z malim strojem v roki. Ta je jemal listino za listino v roke in vsako, ki je nosila na čelu 20dinarski kolek, vstavil v stroj, pritisnil na ročaj — in se je prikazal spet ves preluknjan. Luknjice so pa tako razvrščene, da tvorijo besedo: »uničeno«.

Ko je prišel naš Kolek na vrsto in že ležal v stroju, je zamrmral: »No, kaj pa to? Ali ne bo miru?«

Komaj je izrekel, že ga je stroj prebodel na sto mestih.

Od bolečin se je Kolek zvil in zavpil: »To je pomota! Pritožil se bom!« In je umrl.

»No, pa se pritožil!« se je zlobno zasmel Žig.

Prošnje je bilo groza. »Nazadnje bodo še mene tako ubili,« si misli in zatrepeta v roki moža, ki jo nekam nese.

Dospe na mizo pred mlado gospodično. Tega trenutka ne bo Prošnja nikoli več pozabila. Kajti tu se je prvič v življenju videla. V zrcalu se je videla, malem, lepem zrcalu.

»Saj sem res lepa!« se je razveselila in zaupljivo pogledala gospodično. Ta si je še popravila koderček, ki je bil podoben debelemu vprašaju, pospra-

vila zrealce in se pridno lotila dela. Urno je začela vpisovati številke z velikih žigov na listinah v veliko in debelo knjigo. »To je protokol,« pojasnjuje veliki Žig Prošnja. »Protokol kraljevske banske uprave, kakor sem jaz Žig kraljevske banske uprave. Tu me vpisujejo v protokol, zato da se ne izgubim. Kmalu se preselimo k drugi gospodični, ki vpiše v 'indeks' ime Jerica, ki je zapisano ob tvojih nogah. Če se ne bodo kdaj spomnili moje številke v protokolu, te bodo našli pa v indeksu pod imenom Jerica.

»Joj, kaj takega!« se čudi Prošnja.

»Le čakaj! Še ni konca!« nadaljuje veliki Žig in je vesel, da more kazati svojo učenost. »Potem nas vpišejo spet v 'evidenčno knjigo'. Tam je zapisano, kdo pri banski upravi se bo z nami pečal, ali kakor pravijo tu: 'kdo te bo rešil'. Ime tistega je že napisal na mojo desno stran prvi človek, ki si ga danes videla. Navadno je napisano ime kakega inšpektorja. Pri nas sta dva: eden za osnovno, drugi za srednje šolstvo. Obema pa ukazuje načelnik. Vsi skupaj se imenujemo 'Prosvetni oddelek kraljevske banske uprave Dravske banovine'.

»Ne, tega si pa ne zapomnim, predolgo in pretežko mi je!« modruje mali Žig.

»Da,« pritrди veliki Žig, »dolg in težak naslov, kakor je težka in dolga pot do njega!«

»Kako pa dalje?« pozveduje Prošnja. »Kam pridemo še?«

»Tebe bo vzel v roke inšpektor za osnovno šolstvo, ali pa te bo dal kakemu svojemu uradniku, da te reši. Kako te bo rešil, bo sam odločil.«

Res se je tako zgodilo. Po dolgem beganju križem kražem po hodnikih in sobah dospe Prošnja do mladega uradnika. Ta si jo ogleduje in zamrmra: »Glej jo, kaj ji ne pride vse na misel!« In gre k inšpektorju na posvet. Vrne se in napiše na novo polo priporočilo za ministrstvo. Vse skupaj potem nese v pregled inšpektorju. Ta prečita, podpiše in pošlje po slugi ves spis načelniku. Ta tudi podpiše in prošnja priroma do tipkarič. Tu pretipka tipkarič priporočilo na čisto polo papirja, napiše na prejšnje priporočilo dan, kdaj je dobila spis, ter dan, ko je prepis izvršila, ali »odpravila« kakor one pravijo.

Končno prispe prošnja s priporočilom vréd spet v pisarnico, kjer jo odpošljejo v Beograd.

Dolga je pot do Beograda, dolga in utrudljiva. Ko bi bila mogla, bi Prošnja med potjo izstopla. A vdati se je morala v svojo usodo. Končno dospe. Z vlaka na pošto, s pošte v ministrstvo prosvete, oddelek za osnovno šolstvo, iz roke v roko, iz sobe v sobo do referenta. Ta je doma nekje iz Dravske banovine, pa se mu Jerica zasmili. In išče po knjigah, išče po listinah, popisanih s številkami, da bi našel, če je mogoče ustreči siroti Jerici. Ko ne najde, stopi do načelnika prosvetnega ministrstva in celo do pomočnika ministra prosvete, ki je skoro tako velik gospod kot minister sam. Obema pove: »Tako pa tako. Jerica sirota bi rada študirala, potrebuje podpore!« Oba zmigujeta z glavo, govorita in svetujeta. Referent se vrne v svojo sobo in s težkim srcem zapiše: »Ni proračunske možnost!« Na konec pa pristavi, naj Jerica prosi za podporo oddelek VI. banske uprave, to je oddelek za socialno skrbstvo, ki mora skrbeti tudi za siromake in sirote. To da referent pretipkati, odpraviti in odposlati.

In prošnja, ki se je medtem precej odebelila, se vrne v svoj rojstni kraj po isti poti.

Tri mesece je trajala pot in upravitelj je že bil pozabil nanjo, ko jo dobi spet v roke. Hitro pokliče siroto Jerico predse in jo ji izroči: »Na!

Saj sem že takrat vedel, da ni bila prošnja naslovljena prav. Kam pa bi ministrstvo prišlo, če bi se moralo pečati s takimi malenkostmi! Kar novo prošnjo napiši na VI. oddelek banske uprave.«

Jerica se vrne domov ter napiše novo prošnjo.

Rešitev ministrstva si obdrži za spomin, našo Prošnjo, že staro in polno grb, pa položi na polico, kjer se je še isto noč loti drobna miška.

»Nehvaležnost je plačilo sveta,« se razjoče Prošnja.

»Ne, tako ne gre! ugovarja mali Žig. »Pritožil se bom na bana!«

»Jaz pa na ministra!« doda veliki Žig.

Dopis pa ne reče nič, ampak si misli: »Če sem doslej ubogal, bom pa še sedaj!«

In čaka, da se miška prigrize do njega.

R.

Stroški svetovne vojne.

vzrokih in posledicah svetovne vojne vam ne bom pravil. Dobro veste, da so nam prinesla ta strahotna leta zaželjeno Jugoslavijo!

Pač pa bi vas še utegnili zanimati celotni stroški vojskujočih se držav (Nemčije, Avstro-Ogrske, Anglije, Francije i. dr.) med svetovno vojno. Neki list je prinesel v tem oziru natančne podatke. Izračunali so po letih, da se gibljejo vojni stroški okoli 10 tisoč milijard dinarjev. Vem, da ne morete pravilno pojmiti te vsote!

Pa povejmo kako drugače! Celotni vojni stroški predstavljajo dvakratno vrednost železniškega omrežja na svetu. Skupna vrednost zlata, ki so ga izkopal od konca 15. stoletja naprej, znaša baje samo 10 do 11% stroškov za svetovno vojno, torej komaj eno dobro desetino vseh vojnih izdatkov.

Naš letni proračun države (stroški in dohodki državne uprave) znaša komaj 13 milijard dinarjev. S stroški svetovne vojne bi lahko krili naše naslednje proračune 769 let. To se pravi: na račun vojnih stroškov bi lahko živeli v naši državi od leta 1931. do 2700. brez davkov in drugih bremen srečno in veselo. S stroški svetovne vojne bi naša država lahko krila vse državne izdatke in potrebe za ceste, železnice, uradništvo itd. do l. 2700.

Te številke pač dokazujejo vrednost miru in ljubezni med narodi.

Da bi »Dan miru«, ki ga proslavimo navadno samo enkrat na leto, nosili vsak dan v svojem sreju! V besedah in dejanjih vsak dan!...

— Až. —

Li Cicibanov rod

ŽIVŽAV.

VRABEC ŽIVŽAV JE SKOČIL NA VEDRO IN POKLICAL SVOJE PRIJATELJE, KO SO SE

PRIJATELJI ZBRALI, JIM JE REKEL:

»DANES JE PRAZNIK. LJUDE JEDO POTICE. MI PA NI MAMO POTIC. ALI JE TO PRAV?«

PRIJATELJI SO ZAČIVKALI:

»NI PRAV!«

»NE, NI PRAV!« JE PONOVIŁ ŽIVŽAV IN POVEDAL:

»TETA MICA JE SPEKLA POTICO, POTICO BODO POJE

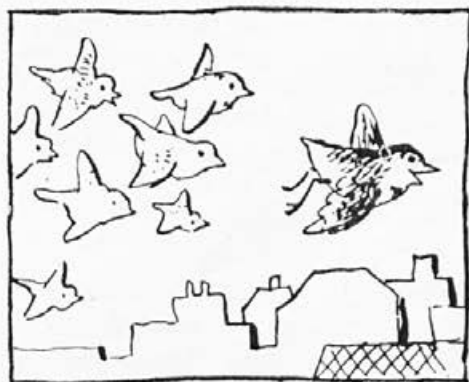
DLE NJENE PRIJATELJICE. ALI JE TO PRAV?«

»NI PRAV!« SO ZAVPILI VRABČKI VSI VPREK.

ŽIVŽAV JE ŠE DEJAL:

»OBIŠČIMO TETO MICO IN NJENO POTICO.«

IN JE ODLETEL. VSI PRIJATELJI SO LETELI ZA NJIM. LETELI SO ČEZ VRTOVE, LETELI PREKO STREH. PRILETELI SO DO HIŠE TETE MICE. ZA HIŠO TETE MICE JE BIL VRT. NA VRTU JE STALA POGRNJENA MIZA. NA MIZI JE BIL VELIK KROŽNIK, NA NJEM PA

POTICA. TETA MICA JE STA-
LA V KUHINJI IN SI MISLILA:
»NAJ SE SHLADI POTICA.«

ŽIVŽAV IN NJEGOVI GO-
STJE SO PRILETELI NA VRT.
ŽIVŽAV JE SKOČIL NA POTI-
CO IN ZAKRILIL S PERUTMI:
»ŽIVIO TETA MICA IN
NJENA POTICA!«

GOSTJE SO TUDI PRILETE-
LI IN SKAKALI OKROG POTI-
CE: »TAKO JE PRAV! ŽIVIO
TETA MICA IN ŽIVIO POTI-
CA!«

ŽIVŽAV JE KAVSNIL S
KLJUNČKOM V POTICO IN
DEJAL:

»POTICA JE NAŠA!«

»NAŠA!« SO ODGOVORILI
GOSTJE IN PIKALI V POTICO,
JO DROBILI IN VSO POJEDLI.
KO SO VSE POJEDLI, JE
VPRAŠAL ŽIVŽAV:

»ALI JE TAKO PRAV?«

IN SO GOSTJE ODGOVO-
RILI:

»VSE PRAV, VSE PRAV!«

TEDAJ PA JE PRITEKLA
TETA MICA IN ZAVPILA:

»KJE JE MOJA POTICA?«

ŽIVŽAV PA JE BIL JEZEN,
KER GA JE TETA MICA SPO-

DILA. VZDIGNIL SE JE V ZRAK
IN ZAVPIL:

»MICA — POTICA!«
IN JE ODFRČAL.

Hudales Alojzij:

V novem letu domov.

Sneži, sneži — — —
S sanmi
konj beži,
iz starega leta
v nove dni.
Kam me
popelješ, o konj?
Domov, domov,
poje pod sankami
strgan okov.

Sneži, sneži — — —
S sanmi
konj beži,
z novim letom
v boljše dni.
Domov, domov,
do Soče bregov!

Nasredin in njegov osel.

Nasredin pred sultanom.

Prišle so pritožbe do turškega cara, da vara Nasredin ves svet do gole duše. Ko sliši sultan te tožbe, pokliče Nasredina pred se. Pride Nasredin pred sultana in ga ponižno vpraša:

»Presvetli car, kaj želiš?«

Sultan mu odvrne:

»Slišal sem in tudi mnogo pritožb je prišlo, da varaš ves svet. Če si res tak mojster, prevari še mene; a varuj se: če me ne prevariš, te bom dal ob glavo!«

»Ej, presvetli car, nisem se tega nadejal in nisem pripeljal svojih sleparstev s seboj, a prosim te, daj mi voz in dvanajst volov, pa boš videl, kaj so sleparstva!«

Car mu vse to da in Nasredin se odpravi z vozom in volmi domov. Spotoma si veselo prepeva. Mine prvi dan, mine drugi dan, mine že mesec dni, a Nasredina ni od nikoder in tudi njegovih sleparstev ni. Sultan se razjezi, pokliče Nasredina pred se in se zadere nanj:

»Ej, Nasredin, varalica! Dal sem ti voz in dvanajst volov, da pripelješ svoja sleparstva, a ti se niti ne zmeniš! Kje je voz, kje so voli, kje so sleparstva?«

Nasredin se globoko prikloni:

»Presvetli, dragi car, v svojem življenju nisem še nikogar tako prevaril, kakor sem tebe!«

Ko vidi sultan, da je že varan, da je ob voz in vole, pusti Nasredina milostno domov.

Nasredin na drugem svetu.

Nekoč se sprehaja Nasredin na pokopališču in pade v odprt grob. Močno se prestraši, a se ojunaci in reče: »Počakal bom, da vidim ali pridejo angeli.« Komaj to zine, že začuje zvonce.

»Evo jih, že gredo,« reče Nasredin in vzdigne glavo, da vidi angele.

A to niso bili angeli, temveč karavana kamel, ki so se splašile, ko se je dvignil Nasredin iz groba. Kamelarji se razjeze, ker jim je splašil živali. Pritečejo h grobu in ga jezno vprašajo:

»Kaj za vraga delaš tu?«

»Kaj delam? No, umrl sem. — Angele čakam, da me odvedo na drugi svet!«

Kamelarji pa s palicami po njem: »Čakaj, lopov, ti bomo dali angelov vrhan koš, da boš pomnil, kdaj si nam kamele splašil!« In so ga do dobrega natepli.

Nasredin je skočil od bolečin tako visoko, da je skočil iz groba.

Ko pride domov in ga vidi žena vsega pobitega, ga vpraša:

»Kje si bil, človek božji?«

»Bil sem na onem svetu,« odgovori Nasredin.

»Pa kako je na onem svetu?« vpraša žena.

»He, kako je?! Če ne splašiš kamel, tedaj je dobro!« odvrne Nasredin.

Nasredin in sodnik.

Nasredin se je sprl s sosedom in ker nista mogla poravnati zadeve med seboj, gresta k sodniku, da jima sodi. Sosed vzame latvico masla in jo skrije pod obleko, da jo izroči sodniku v dar. Nasredin je to videl in je prav dobro vedel, zakaj nosi sosed maslo; ker pa sam ni imel kaj nesti, pobere velik kamen in ga skrije pod obleko. Tako stopita pred sodnika.

Sodnik ju zasliši in premišljuje:

»Oni mi je že dal, kar je imel, ta pa še ne, nekaj ima pod obleko in mi mežika z očmi; gledal bom, da dobim še to!«

Ko je vse to premislil, razsodi Nasredinu v prid, a njegovega sosedu odpravi praznih rok. Ko ostane neta sodnik in Nasredin sama, vpraša sodnik:

«Kaj imaš pod obleko?»

Nasredin izvleče kamen in ga pomoli sodniku.

»A, to si prinesel sodniku v dar, lopov, nesramnež!« se zadere sodnik.

»Vidiš, to bi dobil v glavo, da nisi pravično sodil!« odvrne Nasredin in zapusti sodišče.

Ernest Tiran:

Dan po Miklavžu.

*Godovnjak leži brez glave,
konju je odsekan rep,
preko širne očetnjave
razbojišče in smetišče,
celega ni ne za ščep.
Iz največjega pa kupa
sam peklenšček zlobno kuka,
razkazuje rjave roge
invalid ubog brez noge.*

Jezušček ni pozabil najrevnejših.

Božična noč! Snežinke so nalahno naletavale. Povsod mir in tišina. V hišah pa skrivnostno pričakovanje.

Mesec pokuka izza oblaka. Radovedno pogleda v borno kočico ob gozdnem robu. Tam ni lučke ne življenja. Žalostno zakrije svoj obraz zopet za oblak. Snežinke pa hitreje naletavajo.

V kočici sedijo okrog mize trije otroci. Velike modre očke gledajo proti oknu, kjer se je že zdavnaj izgubil dan. Tihí so in mirni.

V kotu pa stoji borna postelja in na njej leži bolnica. Ves bled ji je obraz, suhe roke leže na odeji. Težko diha. Žalostno ji je oko, ko gleda svoje otročičke.

„Anica, otrok! Požirek vode!“, reče s tihim glasom. Urno skoči deklica in postreže mami.

Solze ji zalijejo oči. Ne more govoriti, le nemo boža bolno mami.

Tončka in še manjši bratec pa šušljata pri mizi. Tončka pravi: „Veš, Jožek, nocoj je božična noč. Jezušček bo nosil darove. Ali se spomni tudi nas?“ — Zopet vse tiho. —

„Anica, prižgi svečo!“ se zopet oglasi mati, „da boste imeli na Sveti večer vsaj luč.“ Dolgo še sedijo otroci nemo pri mizi. Vsak nosi v sreču tiho željo, da bi Jezušček ne šel mimo.

Trudne oči so se končno zaprle in otročički so zaspali in sanjali. — V sanjah so videli Jezuščka. Prišel je ves svetel in zlat in ljub. . . Naravnost k postelji bolne mami je šel. —

Jasno božično jutro je zvonilo tudi otročičke iz hiše. Šli so k maši. Ustavili so jih otroci bogatih vaščanov in začeli naštevati bogata darila Božička.

„A vam, revežem, gotovo ni ničesar prinesel!“ reče eden.

„O“, odgovore vsi trije hkrati, „mi smo dobili največ, Jezušček nam je ozdravil našo tako dolgo bolno, zlato mami!“

A—r.

Rudarji pri nas!

Pri nas imamo rudnik. Rudarji kopljejo v rovih črno rudo, jo zmečejo v male vagončke in ko pride lokomotiva, hajd s premogom na postajo, da tam zmečejo premog v vagone. Sedaj imamo še ozkotirno železnico. Skoro dovršena pa je širokotirna. Ko bo širokotirna proga go-

tova, bodo odslovili mnogo ljudi. Potem bo še večja revščina. Ljudje ne bodo imeli denarja, da bi se preživljali ter bodo šli s trebuhom za kruhom v druge, tuje kraje.

Prosenc Jože,

VI. r., Zagorje ob Savi.

Božični prazniki.

Z večernim mrakom vred je stopil v hišo preblazen mir. Tudi srca so se napolnila s svetonočnim mirom. Mati je kuhala in celo pekla klobase. Fantič se je vzpenjal v kotu za mizo in postavljaval jaslice. Deklič je stal v drugem kotu in z začarani očmi in zardelimi lici privezaval na božično drevesce razne dragocenosti.

Oče, sin, hčerka, brat, sestra so šli s kadilom, blagoslovljeno vodo in dušno radostjo vsepovsod.

Ob desetih se je zaslišal glas zvona. Veselo je vabilo k polnočnici. Vsi smo se odpravili v cerkev. Le najmlajši otrok je moral ostati doma. Zvesti gospodarjev pes je čuval hišo, da se ne priplazi tat. Po poti smo metali rakete. Pred cerkvijo je bilo tako, kakor bi vse gorelo. V cerkvi, sredi oltarja, je ležal novorojeni Zveličar. Na obeh straneh oltarja sta stala dva okrašena drevesčka. Na njih so brlele male svečke. Med službo božjo pa so pevci zapeli večno lepo pesem »Sveta noč, blažena noč«. Po službi božji smo se vrnili domov. Doma smo nadaljevali delo pri nedokončanih jaslicah. Božične počitnice so minile, kakor bi bila minila ena sama ura.

Francka Makuč,

IV. razred v Predgradu.

Božič je šel mimo nas.

Joj, kako hitro
božič je šel mimo nas!
In sladke potice, kolačke
je nesel skoz vas.

Za suknjico zalo
smo ga povlekli,
da bi vsaj malo
potresel med nas.

Pa nam je nagnil
košek svoj zlati,
potic in kolačkov
smo bili bogati.

A božič je zbežal,
pri nas ga ni več.
Ni sladkih potic
in kolačkov — nič več.

Vovk Ciril, Češnjica.

ZGODBA O BOŽIČNIH DEČKIH.

NAŠ ŽEV VEČER
PRIDE SV. INIZ
INIZ HODIJO OD DO
PRIDNIM NOSI
LENIM

Šile Alfonz, I. r. v Tacnu.

Svoji součenki Cilki Pustavrh!

Naš razred je zadela žalostna novica. Umrla je naša najljubša součenka Cilka. Bila je vesela in pridna deklica. Zbolela je na hitro in umrla ravno na dan svojega godu. Veselila se ga je zelo, a vendar ga ni dočakala na zemlji. Praznovala ga je v nebesih med angeli. Mi pa bomo ohranili svoji součenki trajen spomin.

Godeša Tončka, IV. r., Rakek.

Gozdarček in škrtati.

Zivel je v starih časih gozdarček, ki ni imel ničesar razen borne kočice sredi gozda. Hranil se je največ z gobami, ki jih je bilo v gozdu dosti.

Nekega dne se odpravi zgodaj zjutraj ponje. Ponoči je padel dež, pa jih je bilo toliko in tako zelo lepih. Posobno ena je bila pa že tako lepa, da jo je gledal in gledal. Bila je kakor dežnik. Mož jo začne drmati na vse strani. Kmalu se mu posreči, da jo zruši. Ko jo hoče vzdigniti, se začudi, kako silno je težka! Misli, misli, kako bi jo dal na ramo. In se kmalu domisli: Vali jo do drevesa, tam jo komaj privzdigne do nizko ležeče veje, in polagoma tako visoko, da mu je segla do ramen. No, zadene si jo na ramo in veselo koraka proti domu. Mislil si je, kako dolgo se bo hranil z njo, in mu ne bo treba iskati si drugih gob. Ko tako veselo premišljuje, zadene spotoma ob korrenino, ki je štrlela iz tal. Gozdarček pade na tla in goba se razleti na več kosov. Pa kako se prestraši, ko zagleda pred seboj

kopo majhnih mozičkov z dolgimi bradami. Škratje ne pomišljajo dolgo, zagrabijo svoje dolge palice in udrihajo po ubogem starčku! Eden je celo izruval koprivo in ga ščegetal po obrazu. Gozdarčku je bilo tega kmalu dovolj in krepko je posegel med škrate s svojo težko gorjačo. Vnela se je prava bitka, cunje so tako frfotale kot listje, kadar piha veter.

Po trdem boju se posreči gozdarčku, da jih požene v beg. Saj je bil pa tudi že čas; gozdarček je imel še samo majhen kos palice. Potem začne pobirati kosce gobe. Pa kako je bila sedaj lahka! Skoraj ni imel kaj nesti. Začne motriti ostanke. Kar zapazi v njih luknje, ki so bile tako velike kakor škrtati. Šele sedaj se domisli, da so bili v gobi skriti škrtati in je bila zato tako težka.

Svoljšak Stanko, V r., Škofja Loka.

Počitnice na Koroškem.

Dne 4. avgusta sem se odpeljal z mamico in bratom Zvonkom proti Dravogradu. Ker pa od tu dalje ni imel vlak zveze, smo se napotili peš proti meji. Ob dolgi, lepi cesti nas je spremljala mogočna in šumeča Drava. Kmalu smo prišli do malega potočka, ki se izliva v Dravo. Tu je meja med Jugoslavijo in Avstrijo. Obmejni stražniki so nas prijazno sprejeli in pregledali našo prtljago. Po končanem pregledu smo se napotili dalje. Po dveurni hoji smo prispeli do Lobuda. Od tu smo se odpeljali z avtobusom v vas Gorenče, pošta Ruda, ki je severno od mesta Pliberka, k teti. Iz tega kraja so lepo vidi gora Peca. S teto smo si ogledali od daleč rojstno vasico našega prezvišenega knezoškofa Gregorja Rožmana. Čez par dni smo šli v št. Pavel in Velikovec. Od tu smo se odpeljali z avtom v Celovec. Z zanimanjem smo ogledovali mesto in se odpeljali s cestno železnico k Vrbskemu jezeru. Ob obali je bilo vse polno kopalcev, letoviščarjev in lepih vil. Po jezeru smo se vozili s parnikom, s katerega smo opazovali slikovito okolico. Izstopili smo v Ribnici, od koder smo odšli proti Hodišam k sorodnikom. Ogledali smo si tudi Hodiško jezero. Drugega dne smo se vrnili nazaj na Vrbsko

jezero. Na otoku sredi jezera smo videli cerkvico »Marijo Verd« in poleg nje kapelico, v kateri je shranjeno polno mrtvaških glav. Nisem so mogel načuditi dolgemu in lepemu jezeru. Peljali smo se proti Vrbi. Iz Vrbe smo odšli v Kostanje, od tu v Zgornje Vogliče. Strica in teto smo z veseljem pozdravili. Na teh visokih hribih sem pasel krave in ovce z Zvonkotom. Mamica pa je šivala obleke mojim bratrancem in sestričnam. V tem kraju smo ostali 10 dni. Med tem časom sem vsak dan videl štiri jezera, katera se vidijo s tetinega vrta. To so: prelepo Vrbsko, Hodiško, Baško in Osojsko jezero. Zelo lepo se vidijo iz Zgornjih Voglič lepe Julijske alpe s ponosnim Triglavom. Izlet smo naredili tudi k Osojskemu samostanu. Ker je teta tukaj dobro znana, ker donaša maslo letoviščarjem, smo imeli priliko videti marsikaj. Ogledali smo si cerkev in grob Mutca Osojskega. V cerkvi je tudi mnogo grobov raznih škofov in opatov. Kakor je videti po letnicah, stoji cerkev skoraj 1000 let. Maše so vsak dan dve, ob nedeljah tri, ker je mnogo tujcev. Ta cerkev je ena najlepših v tej okolici. En del velikega samostana je na novo turejen za letoviščarje. Najbolj pa sem občudoval 30. avgusta poslovilni večer letoviščarjev. Po vseh gorah so goreli kresovi, zlasti lepo po Triglavu, na Dobraču, na Peci in na Kancelbanu.

Po enomesečnem bivanju smo se odpravili domov. Vlak nas je odpeljal ob Osojskem jezeru proti Beljaku, ki je precej veliko mesto. Tu smo presedli v drug vlak in se odpeljali proti Podrožici. Ne morem opisati vseh lepot Koroške dežele. Zadal se je dvigal lepi Kancelban, pred nami pa visoka strmeča Kepa. Nenadoma smo se znašli v temi. Vozili smo se skozi Karavanški predor. Finančni stražniki so nam pregledali vizum. Potem pa smo se odpeljali proti Ljubljani. Komaj sem čakal, da povem očetu, kaj sem doživel na Koroškem. Pokazal sem mu tudi pokrajinske karte, katere sem si vzel v spomin.

Lepa je Slovenska Koroška, toda kaj, ko ječi pod tujim jarmom.

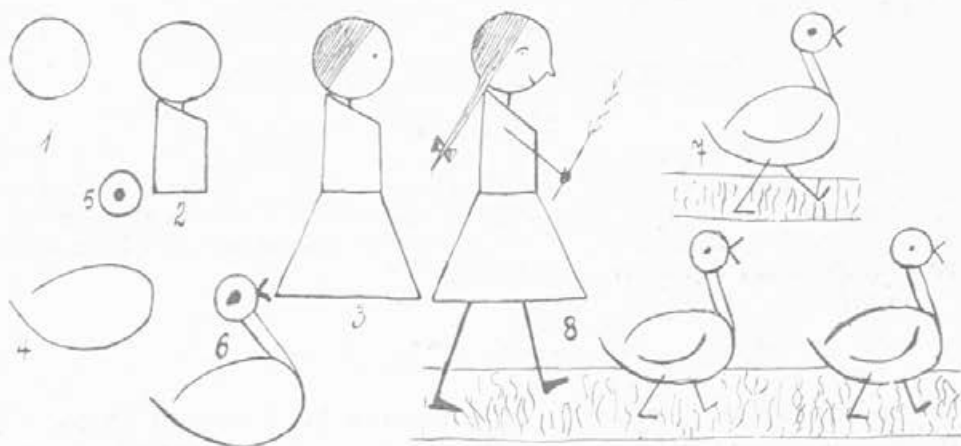
Viktor Snoj,

III. r. o. S., Glince-Vič pri Ljubljani.

Lizika in njene gosi.

Poizkusimo jo narisati, kako goni svoje gosi na pašo: Na polo risalnega papirja položimo poldinarski novce in potegnemo ob robu s špičastim svinčnikom, da dobimo krog. Ta krog je slika 1, ki bo Lizikina glava. Potem narišemo s štirimi ravnimi črtami trup, slika 2, in označimo z malo črto vrat. V risbi 3 smo narisali s tremi črtami krilce. Zadnji del kroga senčimo črno, s piko označimo oko, nad katero naredimo malo zavito črto, pa je oko gotovo. Lizika dobi še kito in na koncu kite pentljo, ki je zvezana. Na okroglo črto nastavimo z dvema črtama špičasti nosok in končno naredimo še usta. Roke in noge predstavljajo ravne črte, ravno tako šibo. Travniki se označi s črticami in Lizika je gotova.

Hočemo tudi njene gosi risati. To pa začnemo s črto, ki jo kaže podoba štev. 4. Vzamemo majhno gumbico, slika 5, in jo položimo na papir ter naredimo ob robu okroglo črto. V sredini naredimo piko. Če vezemo

sedaj, kakor kaže slika 6, krog s spodnjim delom z dvema črtama in rišemo še kljun. se nam zdi, da imamo pred seboj gos, ki pridno gaga. Če rišemo k truplu še krila in noge. je gos gotova (sl. 7). To gos kopiramo tako, da dobimo sliko 8. Ko je vse to narisano s svinčnikom, potegnemo po črtah tudi lahko s črnim tušem ali jo slikamo z barvami, in sicer obraz rožnat, trup modrikast, krilce rdeče, gos sivkasta in travnik zelenkast.

Lizika goni gosi na pašo. Naenkrat odhitijo z velikim hruščem v bližnjo rečico in gagajoče plavajo po vodi. Poizkusite narisati še to!

Ivan Sumperer.

Ernest Tiran:

Uganka.

Nisem konj in nimam nog,
v sami strajci grem okrog.
Morda rabil bi me? Evo;
Kam pa hočeš? Desno? Levo?
V Kurjo vas? V Beograd?
Za en dinar pojdem rad...

Kamor hočeš — za en dinar.
A zastonj, moj brate, jok! —
za »zastonje« me ni doma.
In če hočeš po vsej sili, —
bomo uro ti navili,
plačal boš dinarja dva!

Naša pesem.

Prva stran januarske številke »Našega roda« prinaša rokopis pesmi Otona Župančiča.

Zalostna je ta pesem in težka, kakor je težka boleost trpečega človeka.

Kakšna je boleost, ki je potisnila največjemu slovenskemu pesniku pero v roke, da nam je napisal to pesem?

Gledal je pesnik ptice v zraku. Lete kamor jih je volja. Vse nebo je njihovo, nihče jim ne veli: »Sem ne smeš!« Videl je pesnik valove na morju in ladje. Plovejo kamor hočejo, nič jih ne ovira. Ni mej za ptice v zraku, ni mej za valove in brode na morju.

Na zemlji pa so meje. Ne sme slovenska beseda preko mej. Ne sme »Naš rod« med brate Cicibana.

In ko pesnik to vidi, se zgrozi in oči zapre. Rad bi pomagal in ne more.

Hudo je to!

Naša naslovna slika.

Naloga.

Sliko na naslovni strani »Našega roda« je izdelal slikar Cuderman. Kaj pomeni? Mladi risarji in vsi, ki radi premišljujejo, pošljite na uredništvo odgovor. Najboljšo razlago priobčimo v prihodnji številki ter jo nagradimo s primerno nagrado.

Na delo!

Naloga za Cicibane.

Bedenk Franc, učenec III. r. v Mostah pri Ljubljani je poslal uredništvu »Našega roda« zgodbo o revnem dečku in njegovi materi, katerih so se usmilili trije angeli z nebes in ju obdarili na sveti večer. Zgodba ima slike, kjer manjkajo besede. Mi jo natisnemo brez slik. Slike naj naši najmanjši čitatelji sami narišejo v šoli ali doma. Zgodba se glasi:

Zgodba o revnem . . . in njegovi . . .

OB ROBU . . . STA ŽIVELA V MAJHNI . . . REVNA . . . ,
IN NJEN . . . BLIŽALI SO SE . . . PRAZNIKI . . . SI JE
ZELEL BOŽIČNO . . . REČE MU . . . NAJ GRE V . . . PO . . .
NA SVETI VEČER JE . . . POSTAVIL NA . . . PRAZNO . . . ,
KER NI IMEL . . . , DA BI JIH OBESIL NA BOŽIČNO . . . O
POLNOČI STA ŠLA V . . . K POLNOČNICI. KO STA MOLILA
V . . . , SO PRIŠLI V . . . TRIJE . . . IZ NEBES, OKRASILI
. . . TER PRIŽGALI . . . NA . . . PA SO POLOŽILI VSE
POLNO . . . KAKO STA SE . . . IN NJEGOVA . . . ZAČU-
DILA, KO STA PRIŠLA V . . . OBHAJALA STA VESELO BO-
ŽIČNE PRAZNIKE.